

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOL
INSENERITEADUSKOND
Kuressaare kolledž

Mariliis Tiit

**SAAREMAA DISCGOLFIPARKIDE TAJUTAV HEAKORD JA
SELLE VÕIMALIK MÕJU KÜLASTAJA ELAMUSELE**

Lõputöö

Õppekava „Ettevõtlus ja elamusmajandus“

Juhendaja: Jana Raadik-Cottrell, PhD

Kuressaare 2023

Deklareerin, et olen koostanud lõputöö iseseisvalt ja olen viidanud kõikidele töö koostamisel kasutatud teiste autorite töödele, olulistele seisukohtadele ja andmetele, ning ei ole esitanud sama tööd varasemalt ainepunktide saamiseks. Töö pikkuseks on 8735 sõna sissejuhatusest kuni kokkuvõtte lõpuni.

Mariliis Tiit, 18.05.2023

(allkiri, kuupäev)

Üliõpilase kood: 207604SDVR

Üliõpilase e-posti aadress: matiit@ttu.ee

Juhendaja: Jana Raadik-Cottrell, PhD:

Töö vastab kehtivatele nõuetele

(allkiri, kuupäev)

Kaitsmiskomisjoni esimees: Jana Raadik-Cottrell

Lubatud kaitsmisele

.....

(nimi, allkiri, kuupäev)

SISUKORD

JOONISTE LOETELU.....	4
TABELITE LOETELU	5
LÜHIKOKKUVÕTE.....	6
SISSEJUHATUS	7
1. KEHALISE AKTIIVSUSE JA LOODUSKESKKONNA ROLL REKREATSIOONIS	9
1.1. Kehalise aktiivsuse olulisus.....	9
1.2. Looduskeskkonna olulisus rekreatiivsetes tegevustes.....	12
1.3. Covid-19 pandeemia mõjutused vaba aja veetmisele looduses.....	13
1.4. Rekreatiivsed tegevused ja elamusloome	15
1.5. Discgolf kui atraktiivne rekreatiivne tegevus.....	17
2. SAAREMAA DISCGOLFIPARKIDE HEAKORRA EMPIIRILINE UURING.....	20
2.1. Discgolf Eestis.....	20
2.2. Saaremaa discgolfipargid ja haldajad	21
2.3. Uuringu metoodika, valim ja käik	22
2.4. Empiirilise uuringu tulemused ja analüüs	24
2.5. Järeldused ja ettepanekud	41
KOKKUVÕTE	44
SUMMARY.....	46
KASUTATUD ALLIKATE LOETELU	48
LISAD	51
Lisa 1. Uuringu läbiviimiseks koostatud küsitlusankeet	51
Lisa 2. Lihtlitsents	57

JOONISTE LOETELU

Joonis 1. Musumänniku discgolfipargis põõsasse visatud plekkpurk	22
Joonis 2. Kudjape discgolfipargis olev katkine rajaskeem.....	22
Joonis 3. Vastajate vanuseline jaotumine	24
Joonis 4. Vastajate piirkondlik jaotumine	25
Joonis 5. Mängijate mängustaaž.....	26
Joonis 6. Discgolfi harrastamise tihedus	26
Joonis 7. Discgolfi harrastamine aastaegade järgi	27
Joonis 8. Kellega enamasti harrastatakse discgolfi	28
Joonis 9. Millistes discgolfiparkides on vastajad mängimas käinud.....	28
Joonis 10. Eelistatumad ja kõige vähem eelistatud discgolfipargid mängijate vaatenurgast	30
Joonis 11. Discgolfiparkide eelistuste põhjused.....	31
Joonis 12. Discgolfiparkide mitte eelistamise põhjused.....	32
Joonis 13. Hinnang Kudjape discgolfipargile.....	36
Joonis 14. Hinnang Musumänniku discgolfipargile	37
Joonis 15. Hinnang Mändjala discgolfipargile	37
Joonis 16. Hinnang Karujärve discgolfipargile	38
Joonis 17. Hinnang Salme discgolfipargile	38
Joonis 18. Hinnang Pöide discgolfipargile	39
Joonis 19. Miks mäng katkestati või siirduti teise parki.....	40

TABELITE LOETELU

Tabel 1. Liikumissoovitused vastavalt vanusegruppidele	11
Tabel 2. Saaremaa discgolfiparkide üldandmed.....	21
Tabel 3. Külastatud discgolfipargid ja küsitluse jagamise kuupäevad.....	23
Tabel 4. Vastajate nõusolek või mitte nõusolek väidetega radade olukorrast.....	33
Tabel 5. Mängijate üldine rahulolu discgolfiparkide heakorraga.....	34

LÜHIKOKKUVÕTE

Käesoleva töö teemaks on „Saaremaa discgolfiparkide tajutav heakord ja selle võimalik mõju külastaja elamusele“. Kuna töö autor harrastab ka ise aktiivselt discgolfi mängimist ja peab positiivse elamuse saavutamise juures oluliseks end ümbritseva keskkonna heakorda siis sellest tulenevalt püstitati järgnev eesmärk:

- Millised on discgolfiparkide heakorraga seotud kitsaskohad, mida võiks parendada ning heakorra võimalik mõju mänguelamusele?

Töö on jagatud kaheks peatükiks, millest esimene hõlmab endas kehalise aktiivsuse ja looduskeskkonna rolli rekreatsioonis. Töö autor analüüsib lisaks Covid-19 pandeemiast tulenevaid mõjutusi vaba aja veetmisele looduses ja rekreatiivsete tegevuste olulisust elamusloomes. Teine peatükk annab ülevaate Saaremaa discgolfiparkidest ja nende haldajatest. Töö autor annab ülevaate uuringu metoodikast, valimist ja töö käigust. Lõpetuseks analüüsib töö autor kogutud andmeid ja teeb järelduste põhjal ettepanekuid parendusteks.

Uuringu läbiviimiseks koostatud küsitlus on esitatud Lisa 1. Küsitlus viidi läbi Typeform ja Google Forms keskkondades ning töö autor jagas isiklikult küsitlust QR-koodi kaudu potentsiaalsetele vastajatele. Töö autor kogus kokku 54 vastust, kellest 41 olid mehed ja 13 naised. Elektrooniliselt vastas küsitlusele 51 vastajat ja koha peal paberkadjale täitis küsitluse kolm vastajat. Ühe vastaja elektrooniline vastus eemaldati analüüsist kuna saadud vastused olid teemasse mitte puutuvad ja ebakorrektsed.

Töö autor tegi kogutud andmete põhjal järeldused, et discgolfi mängijad on märganud discgolfiparkidega ja -radadega seonduvat amortisatsiooni. Enim märgiti ära tähelepanekuid seoses liigse prügiga parkides ning tiialade ehk viskealade ja infotahvlite ebapiisava heakorra osas. Samas on mängijad mõistvad ja töid välja, et discgolfiparkide heakord võiks olla parem, kuid heakorra hoidmiseks on keeruline leida vajalikke ressursse.

Võtmesõnad: looduskeskkond, rekreatsioon, discgolf, elamusloome, heaolu

SISSEJUHATUS

Discgolf on kaasahaarav ja hasarti tekitav mäng, mis on aasta aastalt kogu Eestis populaarsust kogunud. Mängijate arvu ja discgolfi populaarsuse kasvule on kaasa aidanud ka Covid-19 pandeemia puhkemine aastal 2020, mis õhutas inimesi otsima uusi võimalusi meelelahutuseks. Mängijate arvu tõus toob paratamatult endaga kaasa discgolfiparkide ja -radade heakorraga seotud kitsaskohti nagu reostus ja mänguradade amortisatsioon.

Käesoleva töö teemaks on „Saaremaa discgolfiparkide tajutav heakord ja selle võimalik mõju külastaja elamusele“. Kuna töö autor tegeleb ka ise discgolfi mängimisega ning peab positiivse elamuse saavutamiseks oluliseks end ümbritseva looduskeskkonna heakorda siis saigi antud teemaga süvitsi tegelema hakatud, et teada saada, kas discgolfi mängijad on discgolfiparkides ringi liikudes täheldanud heakorda puudutavaid murekohti. Uurimustöö tulemused aitavad leida üles discgolfiparkide heakorda puudutavad kitsaskohad.

Discgolfipargid on rajatud avatud aladele ja terviseparkidesse, mis on mängijatele vabalt ja tasuta kasutatavad. Antud töö eesmärgiks on välja selgitada Saaremaa discgolfiparkide tajutav heakord ehk heakorda puudutavad kitsaskohad mängijate vaatenurgast ja heakorra võimalik mõju külastaja elamusele. Looduskeskkonna heakord on oluline inimeste liikumisharjumuste hoidmisel, progageerimisel ja loodusest saadava elamuse jaoks. Uuringu tulemustest lähtudes on võimalik teha parendus ettepanekuid parkide haldajatele, millele tasuks rohkem tähelepanu pöörata heakorra osas.

Inimesed ja nende eelistused on erinevad, samamoodi märkavad inimesed looduses erinevaid aspekte. Üks märkab iga väiksemat detaili, mis on katki või üleliigne, teisele ei jääks need asjad meelde isegi peale korduvaid külastusi. Ometigi võib öelda, et metsaala, mis on kergesti läbipääsetav ja hooldatud, tõmbab inimesi palju suurema tõenäosusega loodusesse ning pakub paremat esteetilist elamust (Kaplan & Kaplan, 1989).

Käesoleva töö eesmärkidegi jõudmiseks püstitas töö autor alljärgnevad tööülesanded:

- Uurida ja läbi töötada teoreetiline materjal toetamaks uurimust.
- Koostada Saaremaa discgolfiparkide heakorda puudutav küsitlus ja viia küsitlus läbi.
- Küsitluse tulemuste analüüsimine.
- Järelduste ja ettepanekute tegemine.

Käesolev töö koosneb kahest osast.

Esimene peatükk hõlmab endas kehalise aktiivsuse olulisust inimese tervisele ning looduskeskkonna tähtsust rekreatiivsetes tegevustes. Lisaks vaatleb töö autor, kuidas on Covid-19 pandeemia mõjutanud inimeste vaba aja veetmise viise ning rekreatiivsete tegevuste olulisust elamusloomes. Viimases alapeatükis annab töö autor lühikese ülevaate discgolfist kui atraktiivsest rekreatiivsest tegevusest.

Teises osas annab töö autor ülevaate Saaremaa discgolfiparkidest ja nende haldajatest. Edasi selgitatakse uuringu meetodikat, valimit ja läbiviimise käiku. Lõpetuseks analüüsib autor empiirilise uuringu tulemusi ning teeb saadud andmete põhjal järeldused ja ettepanekuid.

1. KEHALISE AKTIIVSUSE JA LOODUSKESKKONNA ROLL REKREATSIOONIS

Füüsiline aktiivsus aitab kujundada inimese füüsilist ja vaimset vormi (Oja, 2008). Antud peatükis käsitleb töö autor kehalise aktiivsuse ja looduskeskkonna kasutegureid inimese tervisele ning rekreatiivsete tegevuste olulisust elamusloomes täna ja tulevikus. Üks oluline põhjus, mis ajendas inimesi enam otsima meelelahutust loodusest, oli Covid-19 pandeemia puhkemine. Tänapäevaks on pandeemia küll möödunud ent inimestele on jäänud harjumus suunduda meelelahutuse saamiseks ja heaolutunde saavutamiseks loodusesse (Fagerholm *et al.*, 2021).

1.1. Kehalise aktiivsuse olulisus

Kehaline aktiivsus on füüsiline tegevus, mis on põhjustatud skeletilihaste tööst ning mille tulemusena tekib suurem energiakulu kui põhiainevahetuseks kulutatav energiakulu. Siia alla kuulub mis tahes liikumine vabal ajal, tööajal, igapäevaste tegevustega seotud liikumine ja teadlik spordi tegemine. (WHO, 2022)

Kehaline, ka füüsiline, aktiivsus kujundab inimese füüsilist vormi, vaimset ja tervislikku heaolu ning igapäevast elustiili (Oja, 2008). Passiivse või vähese liikumisega eluviis koos teiste negatiivsete faktoritega nagu suitsetamine, ebatervislik toitumine ja alkohol, võivad endaga kaasa tuua ülekaalulisust, diabeeti, lihaste nõrgenemist, ärevushäireid, halba enesetunnet ja teisi tervisele seotud probleeme (Tartes, 2009).

Samuti on linnastumine muutnud tänapäeva inimeste elustiili ja tervislikku heaolu kohati väga negatiivselt. Füüsilisest aspektist vaadatuna on inimeste igapäevaelu liikunud passiivsuse suunas. Matkamine, jala käimine või jalgrattaga sõitmine on vähenenud, sest elutempo kiireneb ning punktist A punkti B saab kiiresti ja mugavalt autoga. Selline elustiil aga toob endaga kaasa tõusva trendi, kus arvutis veedetav aeg ja televiisori vaatamise tunnid on tõusnud üle soovitusliku piiri. (Heinonen *et al.*, 2017)

Eesti terviseuuringu raames, 2008. aastal, läbi viidud uuringu kohaselt kannatavad nii mehed kui ka naised vähesest liikumisest tulenevate tervisehädade käes ja sellest tulenevalt pidas enda tervist halvaks või väga halvaks 51,2% naistest ja 61,1% meestest. Siiski ei ole kõik ainult negatiivsuse poole liikumas ja inimeste teadlikkuse kasvu tulemusena on märgata positiivset trendi aktiivsema elustiili suunas. Füüsiliselt aktiivsete inimeste osakaal on aastatel 2005-2008 hakanud tõusma keskmiselt 19,1%-lt 35%-ni. Sama uuringu raames tehti ka järeldus, et 7,4% tänapäeva haiguskoormusest on põhjustatud liigpassiivsest elustiilist. See tähenda, et kui inimene ei liigu igapäevaselt piisaval hulgal, on tal palju suurem risk haigestuda erinevatesse haigustesse alustades südame- ja veresoonehaigustega. (Oja, 2008)

Teatud määral liikumine on inimese jaoks väljapääsmatu ja põhjuseid selleks on erinevaid – liikumine tööga seondult, igapäevaste asjaajamistega seotud liikumine, kodutöödega seotud liikumine jne. Põhjuseid ja tingimusi, miks me liigume on palju ja neid võibki eristada teineteisest igapäevaste tegevustena ja kehalise aktiivsusega. Kuid kui eraldada teadliku kehalise aktiivsusega seotud tegevused ja jätta alles ainult igapäevaste toimingutega seotud aktiivsus, võib tekkida olukord, kus füüsiline liikumine ei piisav. (Vuori, 2009)

Täpsema käsitluse järgi võib liikumisega seotud tegevusi liigitada põhitööks, kodutoiminguteks ja vaba ajaga seotud kehaliseks aktiivsuseks. Viimane jaguneb omakorda mõõdukas, aktiivne ja intensiivne kehaline aktiivsus. Selliselt on kehaline aktiivsus määratletud selgemapiirilisel ja saame ka tõmmata joone igapäevaste kergete tegevuste ja tervist edendavate tegevuste vahele. (Oja, 2008)

Eesti-Soome ühisseminaril „Liikumine, tervis ja heaolu“ (2009) kasutatakse kehalise aktiivsuse, või ka sportliku liikumise kohta terminit *terviseliikumine*, mis algselt võeti kasutusele juba aastal 1990. Ilkka Vuori (2009) defineerib mõistet terviselikumine järgnevalt: „Defineeriks seda kui suure kasuteguri ja väikese riskiga liikumist, mille kohta on teada, et see toob sõltumata liikumise põhjustest ja teostamisviisidest tervisele märkimisväärset kasu.“ Liikumisest saadav kasu on kõige suurem kui aktiivne tegevus on mõõduka koormusega ja pidevalt korduv, ehk liikumist harrastatakse järjepidevalt (Vuori, 2009).

Terviselikumises on kõige olulisem leida balanss liiga vähesel liikumisel ja liiga suure koormuse vahel. Näiteks Ilkka Vuori tõi 2009. aastal toimunud Eesti-Soome ühisseminaril veel välja, et kergest liikumisest, mis peaaegu ei tõstagi meie pulssi, ei ilmne tervisele mingit kasu. Samas ei

tasu liikumisega ka üle pingutada nii, et see muutub ebameeldivaks. (Vuori, 2009) Piisav tasakaal füüsilise koormuse ja vaimse väljakutse vahel tekitab inimeses joovastust, rahulolu ja õnnetunnet. See on hetk, kus ajataju kaob ja sulandutakse ümbrusega ühte ning inimene tajub sügavat emotsiooni. (Hurd *et al.*, 2021)

Mõõduka liikumise alla kuulub keskmise kiirusega jalutamine, kepikõnd, rahulikus tempos jalgrattasõit, aiatööd ning discgolfi mängimine. Aktiivse kehalise tegevus alla liigituvad näiteks sõrkjooks metsarajal, pallimängud, ujumine, tantsimine ja harrastusspordiga seotud tegevused, mida tehakse harjumuspäraselt ja järjepidevalt. Intensiivne kehaline liikumine on võistlussport või väga intensiivsed spordialad nagu pikamaajooksud ning jalgrattasõit. (Oja, 2008)

Lisaks intensiivsusele on igale vanusegrupile esitatud liikumissoovitused, mis esitatakse tabelis 1 (Vuori, 2009):

Tabel 1. Liikumissoovitused vastavalt vanusegruppidele

Lapsed ja noored vanuses 6-17	Lastele on ülioluline järjepidev liikumine ja seetõttu on soovitatud aktiivset liikumist igapäevaselt vähemalt 1 tund. Sellest soovitusest kolmel päeval nädalas võiks liikumine olla lihaseid ja luustikku tugevdav.
Täiskasvanud vanuses 18-64	Soovituslik on vähemalt kahel korral nädalas tegeleda lihastreeninguga, millele lisandub soovitus tegeleda aktiivse kehalise liikumisega vähemalt 5 tundi nädalas.
Eakad vanuses 65- ja vanemad	Soovituslik on liikuda vastavalt oma võimetele, kuid tasub tähelepanu pöörata isiklikele vajadustele. Näiteks tasakaalu probleemide esinemisel on tugevalt soovitatud tegeleda tasakaalu parandavate harjutustega.

Allikas: „Liikumine, tervis ja heaolu“, Ilkka Vuori, 2009

Eraldi on antud veel liikumissoovitused puuetega inimestele ning rasedatele ja sünnitanud naistele. Puudega inimene võiks liikuda sama aktiivselt kui ülejäänud täiskasvanud, kui isiku olukord seda lubab. Raseduse ja sünnituse kohaselt tuleb arvesse võtta isiku varasemat suhet füüsilise liikumisega ja soovitatakse kindlasti konsulteerida arsti või ämmaemandaga, kes vajadusel juhendab ja abistab sobiva harrastuse leidmisel. (Vuori, 2009)

1.2. Looduskeskkonna olulisus rekreatiivsetes tegevustes

„Pole paremat kohta liikumiseks, kui seda on loodus.“ (Tartes, 2009, lk 40). Inimene on osa loodusest ja ilma loodusest ning loodusest saadavate hüvedeta ei saaks ka inimkond eksisteerida (Tartes, 2009). Inimesed kogevad end ümbritsevat keskkonda läbi erinevate tegevuste. Mõned harrastavad korilust, mõned kalastavad, kuulatakse linnulaulu, jälgitakse loomi või sporditakse terviseradadel - igal inimesel on otseseid või kaudseid kokkupuuteid looduskeskkonnaga ja sealt saadavate elamustega. (Russell *et al.*, 2013)

Eesti keele seletav sõnaraamat (2009) defineerib loodust kui geograafilist keskkonda, milles inimene ja ühiskond eksisteerivad, kuid, mis on inimtegevusest suhteliselt mõjutamata. See tähendab, et keskkond ei ole inimese poolt tehnilikult muundatud. Loodus on füüsikaliste protsesside toimimine koos elava loodusega nagu taimestik, loomad, õhk, ilmastik ning maastikud. Need aspektid toimivad teineteisega kooskõlas. (Hartig *et al.*, 2014) Seega pargid, terviserajad, avatud rohealad, loomad, linnud ja taimestik moodustavad kokku looduskeskkonna. (Kaplan & Kaplan, 1989).

Looduslikud alad võimaldavad kogeda erinevaid elamusi ning sellest saadavad tervisehüved toetavad mitmekülgset inimese heaolu (Fagerholm *et al.*, 2021). Looduses olemine ja looduse toimimise jälgimine tekitab inimeses rõõmutunnet ja ajendab mõtlema ka oma eluliste aspektide peale. Looduse tunnetamine linnulaulu, metsakohina ja värske õhu kaudu annab inimesele võimaluse rahunemiseks ning välja lülitumiseks igapäevasest taustamürast, mida kogetakse nutiseadmete ja igapäevase olme kaudu. Rahulikuna ja rahulikus meelolus inimene suudab olla konstruktiivsem. (Yli-Viikari & Lilja, 2016)

Juba meie esivanemad teadsid, et inimese elu ja heaolu alus on looduskeskkond ja oskasid sellega kohaneda ning ühes rütmis elada. Loodus aitab toetada inimese elu, pakkudes eluks vajalikku peavarju, vett, toitu ja energiat. (Russell *et al.* 2013) Tänapäeval ei ole looduskeskkond ainuüksi inimeste elatusallikaks, vaid see aitab toetada ka füüsilist ja vaset tervist. Looduses viibimine annab inimesele võimaluse argipäevast eemalduda, unustada hetkeks mured ja vaadata üle oma elukorraldus ilma kiirustamata. (Yli-Viikari & Lilja, 2016)

Kognitiivse- ehk tunnetusteooria kohaselt tekivad meie tunded ja mõtted ning meie olemus sellest, kuidas me suhestume end ümbritseva keskkonnaga. Looduskeskkonnaga kokkupuude nägemise,

kompimise, liikumise, tunnetamise ja suhestumise kaudu, on inimese heaolule suure tähtsusega. (Russell *et al.*, 2013) Sellest tulenevalt saab liigitada looduse positiivsed kasutegurid füüsilise, psühholoogilise ja sotsiaalse heaolu kategooriatesse (Heinonen *et al.*, 2017).

Sarnaseid positiivseid mõjusid on käsitlenud ka Keniger (2013) oma uurimuses „*What are the Benefits of Interacting with Nature?*“. Keniger (2013) liigitab loodusest saadavad kasutegurid kuute erinevasse kategooriasse:

1. psühholoogiline heaolu, mis avaldub kasvava enesekindlusena, inimese tuju paraneb ja väheneb ärevustunne;
2. kognitiivne ehk tunnetuslik heaolu paraneb. Inimene hakkab tundma ennast energilisemana, tähelepanelikumana, tema õppimisvõime paraneb ja igapäevaste ülesannetega on kergem hakkama saada;
3. füüsiline heaolu. Liikumine looduskeskkonnas aitab tugevdada südamelihaseid, sealt tulenevalt väheneb risk haigestuda südame- ja veresoonkonna haigustesse, paraneb üleüldine füüsiline vorm ja ka immuunsussüsteem on tugevam võitlemaks haigustega;
4. sotsiaalne heaolu. Looduses viibimine aitab inimestel maandada stressi, mille tulemusel muutub inimene avatumaks;
5. inimese vaimsus ja loovus avarduvad;
6. materiaalne heaolu looduses tegutsedes, mis kaasneb võimalusega kasvatada aiasaadusi.

Juba väikesed looduslikud alad, nagu alleed; või helid, nagu linnulaul; aitavad mõjutada inimese heaolu positiivses suunas (Heckert & Bristowe, 2021). Looduskeskkonnas viibimise tähtsus on oluliselt kasvanud ka peale Covid-19 pandeemia puhkemist, kui inimestel oli vaja sotsiaalselt teineteisest distantseeruda. Sellest tulenev igapäevase rutiini muutumine suunas inimesi otsima vaba aja tegevusi ja meelelahutust loodusest. Vaatamata sellele, et tänaseks on tavapärane elukorraldus taastunud, on looduses viibimise soov jäänud püsima. (Fagerholm *et al.*, 2021)

1.3. Covid-19 pandeemia mõjutused vaba aja veetmisele looduses

Covid-19 pandeemia kiire levik 2020. aastal, tekitas rahvusvahelise kriisi, mis muutis kardinaalselt inimeste harjumusi ja igapäevast rutiini (Covid-19..., 2023). Ülemaailmne haiguspuhang aheldas inimesed tупpa ja nõudis sotsiaalset eraldumist perekonnast ning sõpradest (Fagerholm *et al.*,

2021). Selline sotsiaalne distantseerumine tõi endaga kaasa ka suured muudatused turismis ja elamusloomes. Kehtestatud piirangud ei lubanud enam reisida, takistasid juurdepääsu tavapärasele meelelahutustegevustele ja muutuma hakkasid vaba aja veetmise viisid. (Covid-19..., 2023)

Viiruse levikust tulenev eraldatus kutsus inimestes esile igavust, kurbust ja ärevust. See omakorda ajendas otsima uusi võimalusi meelelahutuseks ning stressi maandamiseks. Selle tulemusena tõusid keskele kohale kehaline aktiivsus ja viibimine looduskeskkonnas, sest inimesed suundusid enam aega veetma loodusesse. (Fagerholm *et al.*, 2021) Antud olukorra tulemusena kasvas välja uus sihtgrupp inimesi, kes endiselt, ka tänasel päeval, eelistavad vaba aja veetmise võimalusi looduskeskkonnas (Covid-19..., 2023).

Soomes, 2021. aastal läbi viidud uuringu tulemustest selgus, et Covid-19 pandeemia ajal tõusis märgatavalt inimeste huvi looduskeskkonna ja rekreatiivsete tegevuste suhtes. Sarnases uuringus, kus jälgiti nutitelefonide ja Google asukohateavet, selgus, et ka Inglismaal ja Norras tõusis rohealade külastatavus märgatavalt. Euroopas tehtud uuringu tulemused näitavad, et Hispaanias ja Itaalias, kus valitsus kehtestas õues liikumise piirangud, ei saanud inimesed suunduda loodusesse, kuid seejuures väljendati tugevat vajadust füüsilise aktiivsuse ja looduse järele. (Fagerholm *et al.*, 2021)

Nora Fagerholm *et al.*, (2021) poolt esitatud uuringu tulemustest selgus veel, et inimeste kasvav huvi loodusesse minna põhines enamasti igapäevaelu muudatustel, mille tulemusel tekkis rohkem vaba aega. Põhjendustena, miks suunduti just loodusesse, toodi välja, et looduskeskkond parandab füüsilist ja vaimset heaolu ning pandeemia ajal võimaldas looduses viibimine leida meelelahutust. Lisaks sellele oli loodusesse suundudes võimalik kohtuda sõpradega ja lähedastega. (Fagerholm *et al.*, 2021)

Covid-19 pandeemiat ja rekreatsiooni käsitletavate artiklite põhjal koostatud soovitusel rohealade paremaks juhtimiseks ja planeerimiseks tulevikus (Covid 19..., 2023) põhjal:

1. uued kasutaja profiilid ja sihtkoha kontseptsioonid;
2. planeeringud, mis hõlmavad olemasolevate rohealade korrashoidu ning pikas perspektiivis uute looduslike keskkondade loomist võimaldades kergesti ligipääsetavust ja keskkonnakaitsega seotud aspekte;
3. arvestamine uute turisti sihtrühmadega, kelle reisi eesmärgiks on looduspõhised elamused.

Vaatamata sellele, et Covid-19 tekitatud olukord oli väljakutseid täis ning tekitas inimestes stressi, omab pandeemia levik, pikemas perspektiivis, endas positiivset mõju. Inimesed suundusid avastama meelelahutusvõimalusi kodukoha lähedal asuvatest parkidest, metsadest ja terviseradadelt. Sellised elamused suunavad inimesi hindama looduskeskkonna tähtsust igapäevaelus, millega kaasneb ka positiivne mõju inimese tervisele. (Covid-19..., 2023)

Tuginedes uuringute tulemustele ja Covid-19 pandeemia levikuga kaasnenud igapäevaelu muudatustele on oluline hoida olemasolevad rohealad kättesaadavad. Siinkohal tasub rõhutada veel, et oluline on õppida pandeemiaga kaasnenud olukorrast, et tulevikus planeerida rohealadid ning nende kättesaadavust paremini. (Fagerholm *et al.*, 2021)

1.4. Rekreatiivsed tegevused ja elamusloome

Rekreatsioon seostub enamikele inimestele vaba ajaga, spordiga või spordimängudega, midagi, mis on meelelahutuslik. Rekreatsioon on Eesti võõrsõnade leksikoni (2015) kohaselt keheline virgestus ja tervise taastamine looduses viibimise ja aktiivse puhkamise näol.

Rekreatsioon ehk aktiivne tegevus omab meelelahutuslikku eesmärki, et inimene saaks maandada stressi looduses viibides. Sõna rekreatsioon ise tuleneb ladinakeelsest sõnast *recreatio*, mis tähendab tervise taastamine või taastumine (Hurd *et al.*, 2021).

Sotsiaalteaduslikust lähenemisest vaadatuna on rekreatsioon positiivse elamuse tekitamine läbi motivatsiooni, harrastuste ja huvide (Asan & Emeksiz, 2018). Elamus tekitab kas positiivse või negatiivse emotsiooni ning seetõttu on rekreatiivsete tegevuste juures oluline mõista, et need hõlmaks endas elamusloome nelja aspekti (Pine & Gilmore, 1998):

1. meelelahutuslik – tegevus pakub elamust, inimene saab oma harrastusest rahulolu;
2. hariduslik – vaba aja veetmise viis on arendav, inimene õpib midagi uut või arendab oma oskusi;
3. esteetiline – vaba aja tegevust on võimalik harrastada atraktiivses, hooldatud keskkonnas;
4. põgenemine – tegevus on kaasahaarav ja annab võimaluse eralduda igapäeva rutiinist.

Rekreatsioon on tähtis mõiste ka turismis. Need kaks mõistet on omavahel tihedalt põimunud kuna mõlema mõiste puhul on peamiseks väljundiks meelelahutuse otsimine. (Asan & Emeksiz, 2018) Turism, ka siseturism, on majandusharu, mille tulemusena inimene liigub kodukohast eemale

eesmärgiga puhata, külastada lähedasi, parandada tervist, teha tööd või avastada uusi elamusi. Loodusturism moodustab peaaegu viiendiku kogu turismist ning seetõttu on oluline pöörata tähelepanu looduskeskkonna atraktiivsena hoidmisele. (Buckley, 2011)

Rekreatsioon võib kuuluda vaba aja alla, kuid kõik, mida inimene oma vabal ajal teeb ei pruugi kuuluda rekretsiooni alla. Näiteks raamatu lugemine vabal ajal ei ole rekreatsioon, kuid discgolfi mängimine kuulub rekreatsiivse tegevuse alla. Rekreatsioon on eriti oluline ka tänapäeva linnastavas ühiskonnas, kuna selle kaudu on võimalik pakkuda erinevaid vaba aja veetmise võimalusi just looduskeskkonnas. (Hurd *et al.*, 2021)

Samuti tasub tähelepanu osutada asjaolule, kuidas aastaajad võivad mõjutada rekreatiivseid tegevusi ning nende kättesaadavust. Näiteks talvel õues veedetav aeg väheneb ilmastiku tõttu oluliselt. Siit tekib aga küsimus, kas ja kuidas on võimalik tekitada inimestes huvi, minna talviste ilmastikuoludega loodusesse liikuma. (Fagerholm *et al.*, 2021)

Lisaks aastaegadest tingitud muutustele, mängib olulist rolli jõukohase ja meeldiva tegevuse leidmine. Kui inimene tegeleb alaga/tegevusega, mis on talle liiga lihtne siis tekib igavustunne ja kaob kiiresti ka huvi antud alaga jätkamiseks. Tegevus, millega tegelemisel kogetakse ületamatut raskust, tekitab inimeses ärevust ja frustratsioon. Seetõttu on oluline, et rekreatiivsed tegevused oleksid lisaks elamuslikele aspektidele ka jõukohased, kuid pakuks piisaval määral väljakutset. (Hurd *et al.*, 2021)

Nora Fagerholm *et al.*, (2021) mainis Soomes läbi viidud uuringu tulemustes ära veel asjaolu, et vastajatele oli tähtis kodukoha lähedus. Juba 80% vastajatest pidasid väga oluliseks võimalust külastada parke ja terviseradu, mis jäävad nende kodukoha lähedusse. Seetõttu oleks tulevikus oluline ära kaardistada kohad, mida külastatakse enim ja külastatavuse hajutamist silmas pidades, luua rohkem võimalusi välitegevuste harrastamiseks. (Fagerholm *et al.*, 2021)

Looduspõhine elamusloome ja turism on saavutanud suure populaarsuse ja hakkas oluliselt tõusma peale Covid-19 pandeemiat. On tähtis liikuda suunas, kus olemasolevaid rohealasid hoitaks atraktiivsetena ning pikemas perspektiivis luua selliseid võimalusi juurde. (Hurd *et al.*, 2021)

Covid-19 mõjutustest ja rekreatiivsete tegevuste olulisusest tulenevalt on võimalik võtta kasutusele meetmeid, mille poole suunduda tulevikku arvesse võttes (Covid-19..., 2023):

- hoida rohealad, tervisepargid ja metsarajad avatud ning võimalusel tasuta;
- planeerida rohkem haljasalaid ja mänguväljakuid linnadesse ning linnade lähiümbrusesse;
- võimaldada ligipääsetavust metsadesse ja looduskeskkondadesse.

Covid-19 pandeemia ajendas inimesi massiliselt otsima meelelahutust ja tegevusi looduskeskkonnast. Uued liikumisharjumused toovad endaga paratamatult kaasa kitsaskohti. Tasub tähelepanu pöörata, et loodusesse rajatud terviserajad või tegevuspargid amortiseeruvad aja möödudes ja piirkonna haldajal oleks soovitatav aegajalt hooldustöid teostada. Tervisepark, mis näeb välja nagu hüljatud metsatukk, kus leidub palju oksasodi ja prügi, ei kutsu kedagi loodusesse aega veetma (Kaplan & Kaplan, 1989).

Korralikult hooldatud ja atraktiivsed tervisepargid aitavad propageerida igapäevast füüsilise liikumise osakaalu ning siinkohal võib atraktiivse keskkonna ja liikumise osakaalu vahele tõmmata isegi võrdusmärgi (Heckert & Bristowe, 2021). Esteetilist positiivset kogemust saab inimene kogeda ainult läbi enda ümber oleva keskkonna (Asan & Emeksiz, 2018). Heckert ja Bristowe (2021) analüüsisid Covid-19 pandeemiaga ja looduskeskkonnaga seonduvaid uurimusi ning tegid omapoolsed järeldused, et analüüsitud artiklites mainiti enim ära kauni looduskeskkonna olulisust stressi maandamises ning positiivse heaolu tekitamises.

1.5. Discgolf kui atraktiivne rekreatiivne tegevus

Füüsiline aktiivsus ja looduskeskkond on inimese tervist toetavad ning aitavad vähendada nii füüsilisi haigusi kui ka vaimset stressi. Samuti on tähtsal kohal rekreatiivsetele tegevustele ligipääsetavus ja sealt saadav meelelahutuslik kogemus.

Viimastel aastatel palju populaarsust kogunud discgolfi mängimine on meelelahutuslik ning jõukohane harrastus kõigile. Menickelli ja Pickens (2016) viitavad oma raamatus *Definitive Guide to Disc Golf*, et discgolfi mängimine võib inimesele saada harrastuseks terveks eluks. Nad on pannud võrdusmärgi discgolfi ja hea jalutuskäigu vahele, sest see on jõukohane, kerge õppida ning tekitab mängijas rahulolutunde (Menickelli & Pickens, 2016).

Jagatud väärtushinnangud ja uskumused aitavad luua ühiseid kogemusi, sotsiaalseid suhteid, vastastikust sallivust ja inimeste vahelist toetust (Trendafilova, 2011). Muidugi saab discgolfi

mängida ka individuaalselt, kuid töö autor puutus välitöödel empiirilist uuringut läbiviies kokku enamasti sõpruskondadega ja peredega, millest võib järeldada, et enamasti mängitakse discgolfi gruppides.

Discgolfil on mitmed head omadused, mis aitavad tõsta mängijate rahulolu taset. Esiteks on discgolf palju vähem aega nõudev alternatiiv traditsioonilisele golfile ning looduslikust aspektist vaadatuna on discgolf loodust säästvam, kuna radade ja parkide korrashoidmine ei nõua kahjulike kemikaalide kasutamist. (Menickelli & Pickens, 2016)

Teiseks on discgolf jõukohane sportimisviis nii füüsiliselt kui ka materjaalselt ja võrreldes mõne teise spordialaga ei nõua ka suuri väljaminekuid (Menickelli & Pickens, 2016). Üks discgolfiketas maksab 15- kuni 25-eurot. Enamik discgolfiradu on tasuta ja muid kulusid antud mänguga ei kaasne.

Kolmandaks on discgolfi mängimine tervislik ja tekitab rahulolutunnet nii füüsiliselt kui ka vaimselt ning antud mäng hõlmab endas elamusloome aspekte – meelelahutuslik, hariv, esteetiline ja põgenemine. Menickelli ja Pickens (2016) leidsid oma läbi viidud uuringust, et mängides discgolfi kaks kuni kolm tundi edendab see tervislikku heaolu, sest ühe mängu vältel tehakse keskel läbi 6000 sammu.

Olgugi, et radade korrashoid ei nõua kahjulike ainete kasutamist tekib küsimus, kas maapinna kandevõime on piisav kandmaks mängijate poolt tekitatavat tallatust või puud piisavalt vastupidavad täketele, mida põhjustavad lendavad taldrükud. On kindlaks tehtud, et tiialade ja korvide läheduses tekib pinnase erosioon, mis tuleneb tallatusest ning siinkohal on vaja pöörata rõhku pinnase hooldamisele ja kaitsmisele. (Trendafilova & Waller, 2011)

Lisaks pinnase erosioonile on ohustatud ka puud ja põõsad, mis võivad pihta saada lennutatavate ketastega. Tekib tüvede-, juurte- ja oksakahjustusi, mis õrnemate liikide korral võib lõppeda puu või põõsa suremisega. Ka siinkohal on võtmesõnaks taimestiku eest hoolitsemine, ja hooldamine ning samuti ka mängijate harimine võimalikest negatiivsetest mõjudest looduskeskkonnale. (Trendafilova & Waller, 2011)

Antud töö eesmärgist lähtuvalt on oluline põgusalt käsitleda ka discgolfiparkide üldist ülesehitust, et mõista, millised alad saavad kasutusest suurima koormuse ja võivad mõjutada tajutavat

heakorda enim. Enne empiirilise uuringu juurde liikumist teeb töö autor lühikokkuvõtte discgolfiparkide ülesehitusest.

Discgolfiparkide üldine ülesehitus

Discgolfi park koosneb tavaliselt looduslikust rohelusest, piisavalt suurest ning avatud ruumist, korvidest ja tiialadest ehk viskealadest. Soovitatav on veel, et parki sisenemisel oleks nähtaval kohal pargiplaan ning tiialade kõrval mängu käiku suunavad juhised. (Menickelli & Pickens, 2016; PDGA, 2014)

- *Pargiplaanid ja rajaskeemid*

Igas pargis, enne mänguradasid on pargiplaan, mis jagab mängijatele teavet pargis olevate radade, nende pikkuse ja PAR'ide kohta. Ühtlasi suunab antud plaan mängija(d) esimesele tiialale ehk viskealale. Iga tiiala juures peab olema rajaskeem, mis annab mängijale vajaliku teabe viskesuunast ja korvi kaugusest. (Menickelli & Pickens, 2016)

- *Tiialad ehk viskealad*

Igal rajal peab sooritama avaviske tiialalt ehk viskealalt. Soovituslikult on tiiala suuruseks umbes 150 cm lai ja 360 cm pikk. Sellise suurusega tiialalt on viskajal võimalik oma viset sooritada vabalt ja muretsemata üleastumise pärast. Tiialad võivad olla erinevast materjalist. Näiteks võib tiiala teha betoonist, kõvendatud kummist, looduslikust murust, mis on piiritletud, tehismurust või isegi mullast. Kõik oleneb sellest millised on rajahaldaja eelistused ja kui suur on olemasolev eelarve antud discgolfipargi rajamiseks. (Menickelli & Pickens, 2016)

- *Korvid*

Iga mänguraja lõpus on korv, kuhu sisse tuleb disc ehk ketas lennutada. Korvid peavad olema sirgelt püsti ning tugevalt maasse kinnitatud. Korvidel võiks olla tähis või märged, mis suunab mängijad edasi järgmise visteala suunas. (Menickelli & Pickens, 2016)

2. SAAREMAA DISCGOLFIPARKIDE HEAKORRA EMPIIRILINE UURING

Füüsiline aktiivsus ja looduskeskkond on inimese tervist toetavad ning aitavad vähendada nii füüsilisi haigusi kui ka vaimset stressi. Üks viis kuidas ühendada meelelahutus, looduses liikumine ja kehaline aktiivsus on mängida discgolfi. Sellele viitavad ka Menickelli ja Pickens (2016) oma raamatus „*Definitive Guide to Disc Golf*“, kirjutades, et discgolfi mäng võib inimesele saada harrastuseks terveks eluks. Antud peatükis annab töö autor ülevaate discgolfi arengust Eestis üldiselt ja keskendub siis Saaremaa discgolfi parkide heakorra empiirilisele uuringule.

2.1. Discgolf Eestis

Discgolf on viimastel aastatel Eestis palju populaarsust kogunud. Teadaolevalt toimusid esimesed discgolfi võistlused Eestis aastal 2002, Tallinnas. Ürituse, mis kandis nime „1-st Annual William Vesilind Disc Golf Invitational“, korraldas William Vesilind koos oma sõbraga Seppo Nieminen. Peale esimest võistlust hakkas antud ala Eestis levima ja juba 2003. aastal rajati Põlvamaale esimene omataoline discgolfi park, täpsemalt Mäeotsa talu aladele. Antud park asub eramaal ja on seetõttu maksuline ning külastuse peab eelnevalt haldajaga kokku leppima. (Areng Eestis, 2023)

Aasta aastalt on mängijate arv hüppeliselt kasvama hakanud ja seoses sellega peetakse juba aastast 2009 Eesti meistrivõistlusi discgolfiga. Tänapäevaks on discgolf, lisaks maailmale, ka Eestis laialdaselt levinud ning hinnanguliselt on mängijate kasutuses üle 130 discgolfi parki, millest enamus on rajatud, kas terviseradadele või avalikesse parkidesse ja on seetõttu tasuta kasutamiseks (Puhka Eestis, 2022).

Aastal 2019 oli Eesti maailma discgolfi (*World Flying Disc Federation*) reitingutabelis kolmandal kohal, tõustes eelneva kahe aastaga kaks kohta. (Eesti on maailmas, EDGL, 2019). Täna esindab Eestit maailma discgolfi turniiridel discgolfar Kristin Tattar. Ta tõi 2022. aastal Eestisse maailmameistri tiitli, olles ühtlasi teine eurooplanna, kes on MMi võiduga lõpetanud ning käesoleva aasta märtsis alustas Tattar taas võidukalt, tülles esikohale USAs toimunud kolmepäevasel *Waco Open* turniiril. (EDGL, 2023)

2.2. Saaremaa discgolfipargid ja haldajad

Järgnevalt esitab töö autor ülevaatliku tabeli Saaremaa discgolfiparkide kohta. Tabelis tuuakse välja tähtsamad andmed iga uuritava discgolfipargi kohta, nagu näiteks geograafiline asukoht, visete keskmine arv ehk PAR, discgolfipargis olevate radade kogupikkus, korvide arv ja antud pargi haldaja (Tabel 3).

Tabel 2. Saaremaa discgolfiparkide üldandmed

	Saaremaa discgolfi pargid				
	asukoht	PAR	pikkus (m)	korvide arv	haldaja
Kudjape	Kuressaare	39	1288	12	Saaremaa Prügila OÜ
Musumänniku	Kuressaare	55	1510	18	Saaremaa Spordikool
Mändjala	Lõuna-Saaremaa	27	521	9	Mändjala kämping
Karujärve	Lääne-Saaremaa	77	2643	24	MTÜ Karujärve Tervisespordi Keskus
Lümanda	Lääne-Saaremaa	27	695	9	MTÜ Lümanda Spordiselts
Salme	Lõuna-Saaremaa	37	1082	12	MTÜ Salme Discgolfi Klubi
Valjala	Ida-Saaremaa	29	859	9	Saaremaa vald
Pöide	Ida-Saaremaa	66	2075	21	Pöide Spordiselts
Muhu	Muhu saar, Liiva	18	337	6	Muhu Tennisekeskus
Abruka	Abruka saar	28	595	9	Abruka külaselts

Allikas: discgolfirajad.ee

Uurimisse kaasati kümme Saaremaa discgolfiparki, mille andmed on ametlikud ja leitavad discgolfirajad.ee interneti lehelt. Saaremaal on viimase paari aastaga avatud veel Kärla discgolfipark, Püha discgolfipark ja Aste discgolfipark (Discgolfmetrix, 2023), kuid andmete puudumise ja selekteerimise tulemusel otsustas töö autor piirduda kümne discgolfipargiga, mille andmed on kättesaadavad discgolfirajad.ee lehe pealt.

Abruka discgolfipark asub Abruka saarel. Abruka on 8,8 ruutkilomeetri suurune saar, mis asub Kuressaarest umbes 5 kilomeetrit lõunapoole Riia lahes (Puhka Eestis, 2023). Autor tegi otsuse jätta antud discgolfipark uuritavaks objektiks, kuna Abruka kuulub Saaremaa valda.

Töö autor külastas üheksat discgolfiparki ja märkis ära esmased silma hakkavad kitsaskohad ja puudujäägid. Abruka discgolfiparki autor isiklikult ei külastanud ja siin töös vaatluse alla tulevad andmed pärinevad vastajate vastustest. Vaatluse käigus kogutud andmete põhjal koostas autor küsitlusankeedi, mille abil viidi läbi kvantitatiivuuring antud uurimustöö jaoks. Kõige enam oli

parkides näha prügi ja amortiseerunud tiialasid. Lisaks sellele leidus ohtralt infotahvleid, mis ei olnud enam kinnitatud maasse vaid olid katki ja lebasid maas ning paaril korral oli ka tekst raskesti arusaadavaks kulunud.

Joonis 1. Musumänniku discgolfipargis põõsasse visatud plekkpurk

Joonis 2. Kudjape discgolfipargis olev katkine rajaskeem

Joonised 1 ja 2. Kilde Musumänniku ja Kudjape discgolfipargi heakorrast.
Allikas: Autori Fotod

2.3. Uuringu meetodika, valim ja käik

Töö eesmärgiks on välja selgitada Saaremaa discgolfiparkide tajutav heakord ehk heakorda puudutavad kitsaskohad mängijate seisukohast, et mõista looduskeskkonna heakorra olulisust loodusest saadava elamuse jaoks. Kuna töö autor on harrastab ka ise discgolfi ning peab oluliseks end ümbritseva keskkonna heakorda siis otsustati antud temaga süvitsi minna. Käesoleva uuringu tulemused aitavad hinnata hetkelist discgolfiparkide heakorda puudutavaid kitsaskohti, mille tulemusel on võimalik teha parendusettepanekuid parkide haldajatele.

Saaremaa discgolfiparkide heakorra uuring viidi läbi kvantitatiivuuringu meetodiga ja peamiseks uuringu läbiviimiseks oli küsitluse koostamine ja läbiviimine. Enne küsitluse koostamist tegi töö

autor välitöid, viibides erinevates Saaremaa discgolfiparkides ja täheldades üles erinevaid heakorda puudutavaid murekohti. Foorumite analüüsi ja välitööde tulemusena valmis käesoleva uuringu läbiviimiseks vajalik küsimustik (Lisa 1).

Küsitlusele loodi QR-kood ja uuring viidi läbi discgolfiparkides kohapeal. Töö autor külastas erinevatel päevadel erinevaid discgolfiparke ja jagas kohal viibinud mängijatele küsitlust kohapeal vastamiseks või QR-koodiga ligipääsu hilisemaks vastamiseks. Küsitlus oli ligipääsetav Typeform platvormil 09.10.2022 - 08.11.2022 ja Google Forms platvormil 15.02.2023 - 01.03.2023. Küsitlus viidigi läbi kahes osas ajavahemikel 09.10.2022 - 08.11.2022 ja 15.02.2023 - 01.03.2023. Nagu eelpool mainitud siis töö autor viibis isiklikult discgolfiparkides koha peal ja jagas küsitlus potentsiaalsetele vastajatele ning seetõttu interneti põhised küsitluse jagamist läbi ei viidud.

Töö autor jagas küsitlust tabelis 3 esitatud päevadel:

Tabel 3. Külastatud discgolfipargid ja küsitluse jagamise kuupäevad

Kuupäev	Discgolfipark	Kellaeg	Mängijate arv
10.10.22	Mändjala	13.30-15.00	4 mängijat
10.10.22	Kudjape	17.20-18.00	5 mängijat
10.10.22	Lümanda	18.30-19.05	0 mängijat
12.10.22	Mändjala	17.30-18.05	7 mängijat
12.10.22	Musumänniku	18.20-18.50	7 mängijat
12.10.22	Kudjape	19.00-19.15	5 mängijat
13.10.22	Kudjape	11.20-12.20	15 mängijat
16.10.22	Karujärve	11.15-13.30	10 mängijat
24.10.22	Pöide	14.30-16.00	2 mängijat
3.11.22	Salme	16.00-17.10	5 mängijat
5.11.22	Karujärve	12.30-13.30	8 mängijat
7.11.22	Valjala	14.30-15.00	0 mängijat
17.02.23	Valjala	12.45-13.15	3 mängijat
25.02.23	Muhu	13.00-14.00	2 mängijat
28.02.23	Mändjala	14.00-15.00	5 mängijat

Allikas: Autori andmed

Tabelis 3 on esitatud andmed selle kohta, mis kellaegadel töö autor discgolfiparkides viibis ja kui mitmele mängijale hinnanguliselt küsitlust jagati. Otse jagas töö autor küsitlust 78 mängijale, kes omakorda lubasid küsitlust jagada oma tutvusringkonnas ehk siis kasutusel oli ka lumepalli meetod. Erinevatel päevadel, erinevates discgolfiparkides ringi liikudes hakkasid mängijad ka korduma ning nendele küsitlust rohkem ei jagatud.

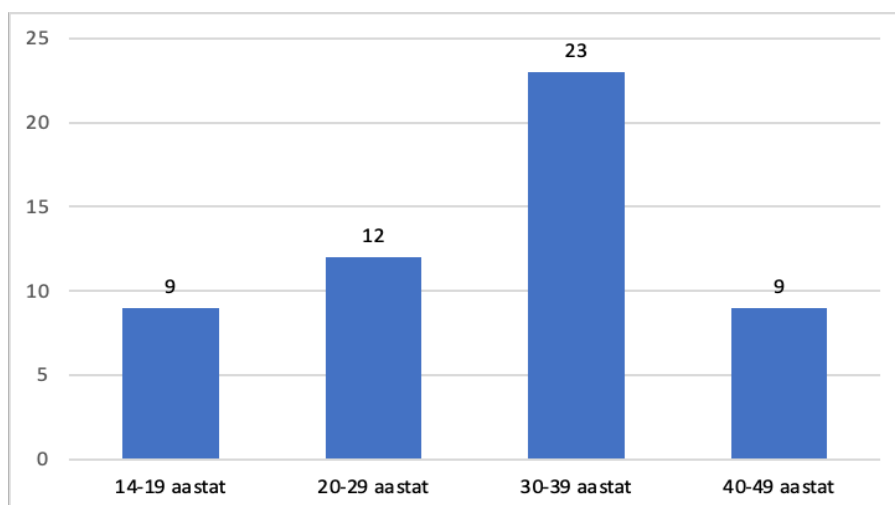
Küsimustiku täitis 54 mängijat, andes vastamise protsendiks 69%. Kolm vastajat täitsid küsimustiku ära koha peal paber kandjale ja 51 mängijat täitsid ankeedi interneti teel. Ühe vastaja vastused ei olnud kahjuks teemakohased ja töö autor neid analüüsis ei kasuta. Kuna vastamise protsent on 69%, võib teha järelduse, et antud teema on ajakohane ja mängijad peavad discgolfiparkide heakorda oluliseks.

Töö autor külastas üheksat discgolfiparki vähemalt ühe korra. Ebasoodsate ilmastikuolude tõttu otsustas töö autor mitte külastada Abruka saare discgolfiparki ning tugineb üldisemate järelduste tegemisel vastajate arvamustele.

Enim jagati küsitlust Kudjape discgolfipargis, sest seal oli autori kohalviibimise hetkel enim mängijaid. Kuna autor suhtles potentsiaalsete vastajatega isiklikult siis enamus küsitluse saanud tegid ka ise ettepanekuid, et jagavad seda oma tuttavatega, kes samuti tegelevad discgolfi mängimisega.

2.4. Empiirilise uuringu tulemused ja analüüs

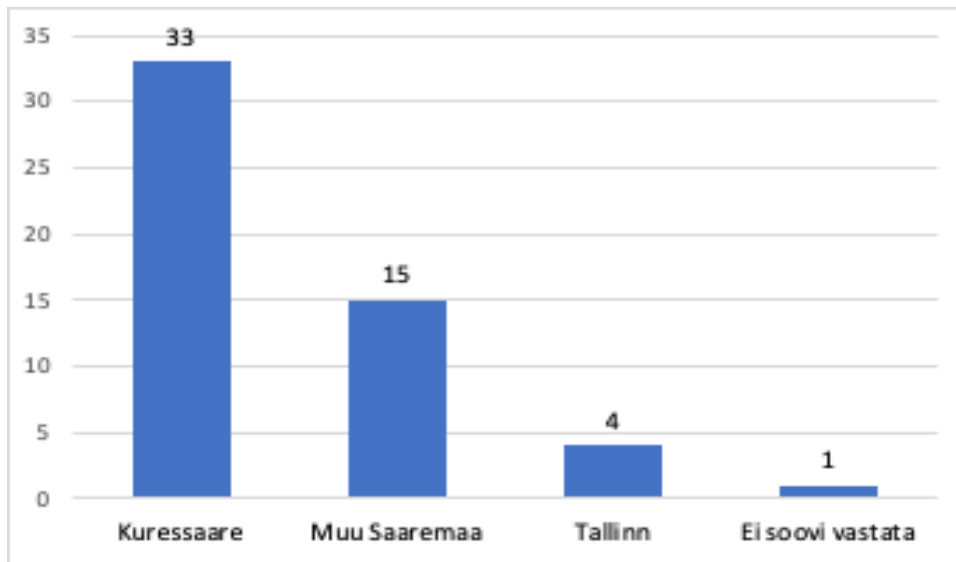
Küsitlusele vastas 40 (75%) meest ja 13 (25%) naist. Kõige noorem vastaja oli 14-aastane ja kõige vanem 48-aastane. Kõige rohkem oli vastanute hulgas (vaata joonis 3) 30- kuni 39-aastaseid mehi ja naisi, kes moodustasid 43% (N=23) kogu valimist. Vastanutest 23% (N=12) olid vanuses 20- kuni 29-aastat ning 14- kuni 19-aastaseid ja 40- kuni 49-aastaseid vastajaid oli mõlemal juhul 17% (N=9).

Joonis 3. Vastajate vanuseline jaotumine

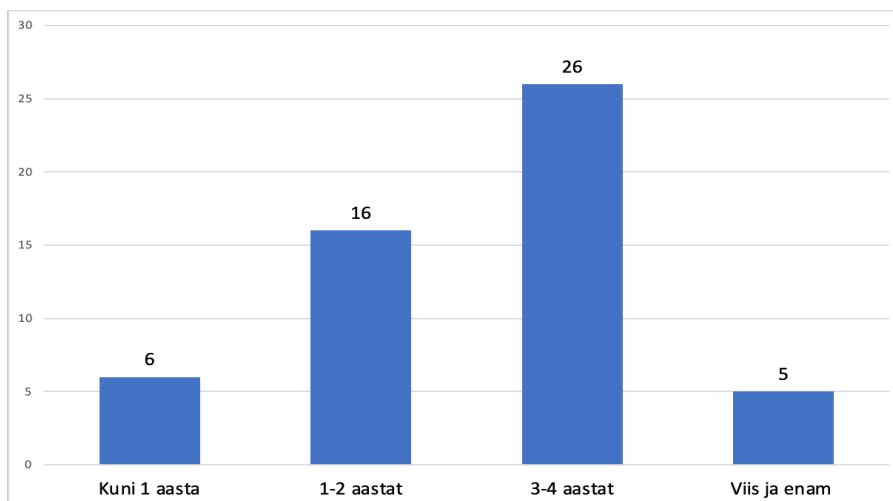

Joonisel 4 on välja toodud vastajate jagunemine piirkonniti. Üle poole vastanutest, 66% (N=33), märkis oma elukohaks Kuressaare. Saaremaa märkis oma elukohaks kaks vastajat ja seetõttu otsustas töö autor Saaremaa erinevad piirkonnad nagu: Nasva, Salme, Laadjala, Laimjala, Lümända, Mändjala, Upa, Sõmera, Valjala ja Orissaare; liita „Muu Saaremaa“ alla ning sellega tuli vastajaid kokku 15 (N=15). Neli (N=4) vastajat märkis oma elukohaks Tallinn ja üks (N=1) vastaja ei soovinud avaldada oma elukohta.

Joonis 4. Vastajate piirkondlik jaotumine

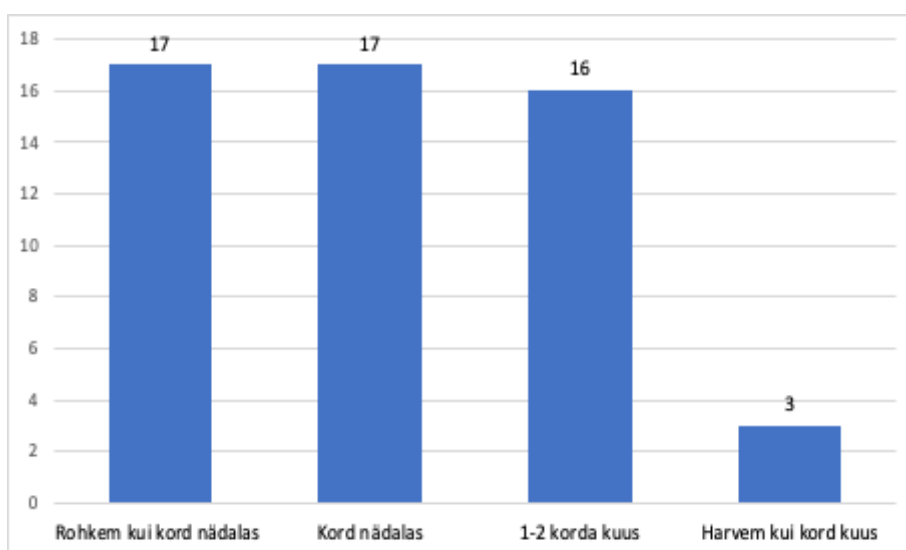
Joonisel 5 on esitatud mängijate mängustaaž. Andmete põhjal vastas 49% (N=26), et on discgolfiga tegelnud 3- kuni 4-aastat ja 30% (N=16) vastajatest on mänginud 1- kuni 2-aastat. Kuni ühe aastase mängustaažiga mängijaid oli 11% (N=6) vastanutest ja kõigest 9% (N=5) vastajatest on tegelenud discgolfi mängimisega viis ja enam aastat. Siit võime järeldada, et ankeedi täitjad on piisavalt kursis discgolfigiparkide heakorraga ning kogutud andmed ajakohased.

Joonis 5. Mängijate mängustaaž

Saadud andmete põhjal selgus ka, et vastanutest peaaegu pooled ehk 49% (N=26), pidasid enda mänguoskusi kesktasemele vastavaks. Vastajatest 38% (N=20) pidasid enda mänguoskust algtasemele vastavaks ja vaid 13% ehk 7 inimest hindas oma mänguoskust edasijõudnud tasemele.

Joonisel 6 on esitatud tulemused mängu harrastamise sageduse kohta. Saadud vastustest selgus, et enamasti käiakse mängimas nädalas korra või isegi rohkem kui kord nädalas. Vastanutest 32% (N=17) käivad mängimas rohkem kui kord nädalas ja samuti 32% ehk 17 inimest vastas, et tegeleb discgolfi mängimisega kord nädalas. Tulemustest selgus veel, et 30% (N=16) vastanutest harrastab discgolfi mängimist 1-2 korda kuus ja 6% (N=3) vastas, et tegeleb discgolfiga harvem kui kord kuus.

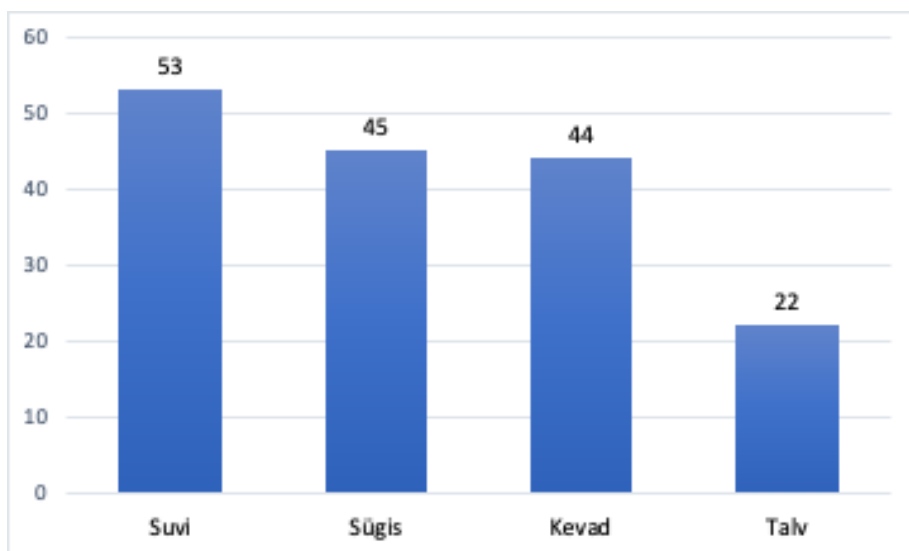

Joonis 6. Discgolfi harrastamise tiheus

Eelnevalt esitatud andmete põhjal saame koostada uuringus osalenud vastaja profiili. Järeldub, et enim vastanutest on 30- kuni 39-aastased, elukohaks Kuressaare ja on enamasti tegelenud discgolfiga 3- kuni 4-aastat ning kelle mänguoskus on kesktasemele vastav. Harrastamise sageduseks on kord nädalas või tihedamini. Selline vastaja profiil annab meile aimu, et discgolfiparkide heakorda puudutavale küsitlusele saadud vastuseid võib lugeda ajakohaseks ja kasutada parendusettepanekute tegemiseks.

Joonisel 7 esitatud tulemuste põhjal on näha, mis aastaegadel enamasti mängitakse discgolfi. Suve märkisid ära kõik 100% (N=53) vastajatest. Samuti populaarsed aastaajad mängimiseks ka sügis, milles märkis ära 85% (N=45) vastanutest ja kevad, mille märkis ära 83% (N=44) vastanutest.

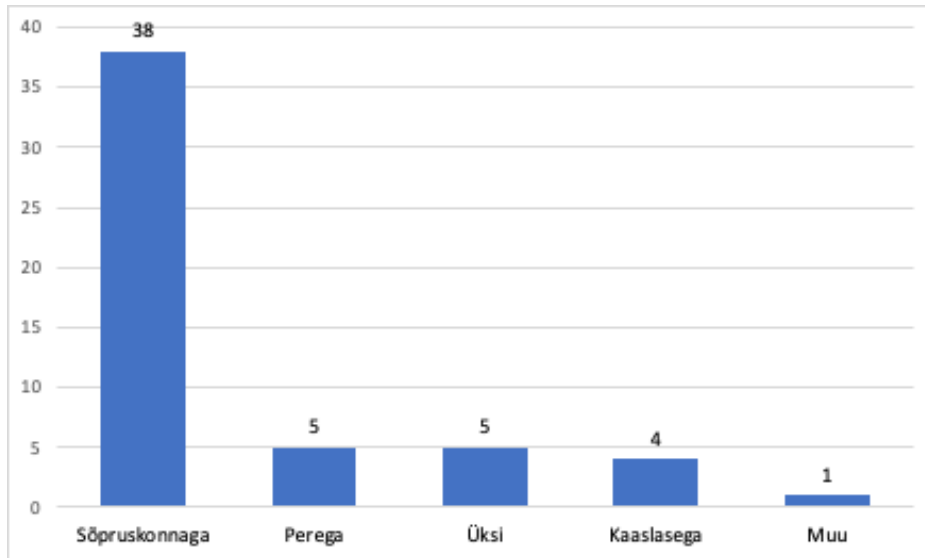
Discgolfi on võimalik mängida aastaringselt ja seetõttu viis töö autor läbi kordusküsitluse veebruaris 2023, et koguda heakorda puudutavaid andmeid ka talviste olude kohta. Siiski jäi talvel discgolfiga tegelevate mängijate osakaal alla poole kogu vastajate hulgast. Nagu jooniselt 7 näha siis talvel tegeleb discgolfi mängimisega 42% (N=22) vastanutest. Siiski saame hea indikaatori heakorra osas, millele tasuks tulevikus tähelepanu pöörata, et muuta külastaja elamus mängijatele meeldivamaks ka talvel.

Joonis 7. Discgolfi harrastamine aastaegade järgi

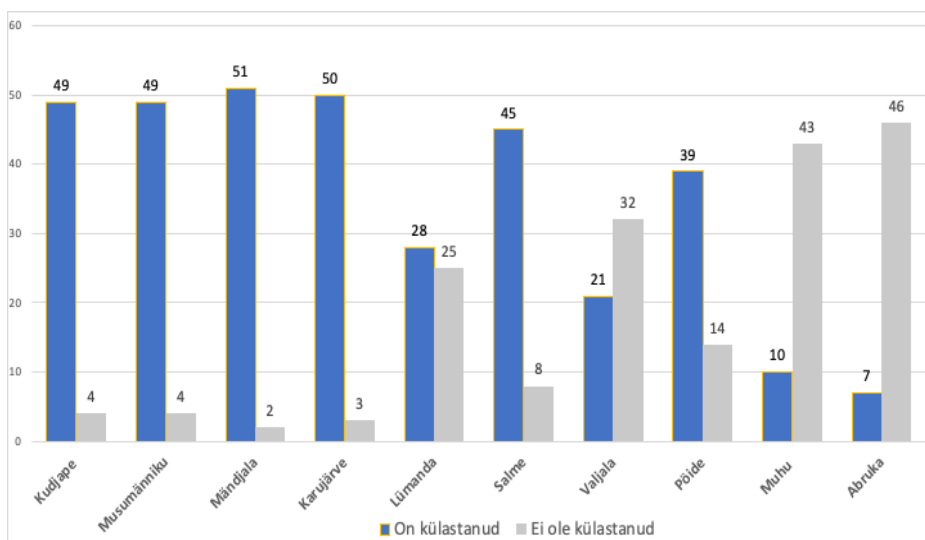
Joonisel 8 on andmed selle kohta, kellega koos enamasti harrastatakse discgolfi. Saadud tulemustest võib näha, et enamasti harrastatakse discgolfi koos sõpruskonnaga. Tervelt 72% ehk 38 vastajat märkis ära, et nad käivad enamasti discgolfi mängimas koos sõpruskonnaga. Koos

perega käib discgolfi mängimas 9% (N=5) vastanutest ja samuti 9% (N=5) harrastab mängimist üksi. Vastanutest 8% (N=4) käivad mängimas koos kaaslasega ning vaid üks vastaja märkis ära „muu“ ning täpsustas, et enamasti käib ta discgolfi mängimas koos koeraga.

Joonis 8. Kellega enamasti harrastatakse discgolfi

Antud uuringu raames oli autorile tähtis ära kaardistada, millistes parkides vastajad on mängimas käinud, et teada saada, kas vastajad on kursis erinevate discgolfiparkide heakorraga (vaata joonis 9).

Joonis 9. Millistes discgolfiparkides on vastajad mängimas käinud

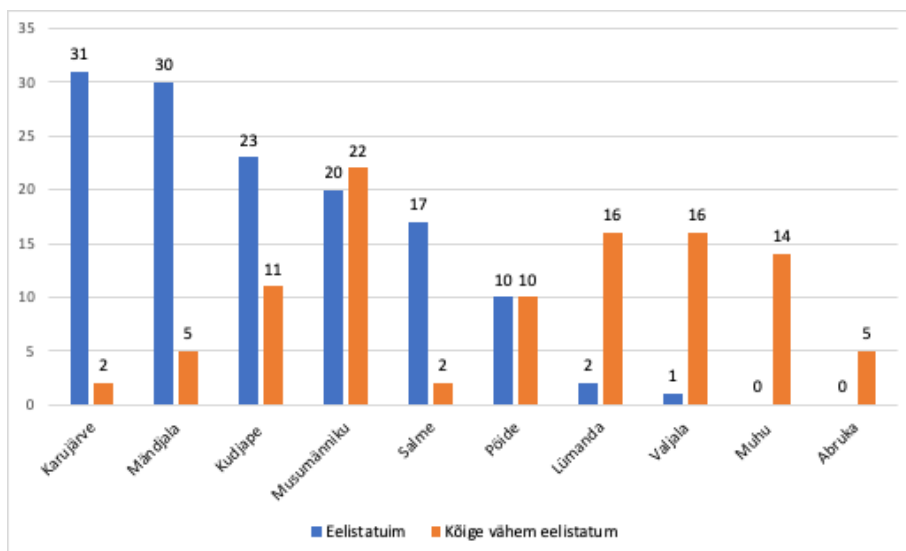
Kõige enim vastajaid on külastatud Mändjala discgolfiparki, mille märkis ära 96% (N=51) vastajatest. Kõige vähem on külastatud Abruka discgolfiparki, kus on käinud vaid 13% vastanutest ehk 7 mängijat ja Muhu, mida on külastanud 19% (N=10) vastanutest. Joonisel 9 on välja toodud, et 94% (N=50) vastanutest on külastanud Karujärve discgolfiparki, 92% (N=49) on külastanud Kudjape ja Musumänniku parke. Salme discgolfipargiga on tuttavad 85% (N=45) vastanutest ja Põide pargiga 74% (N=39) vastanutest.

Varasemalt esitatud joonisel 4 on näha, et enamus vastajatest märkisid oma elukohaks Kuressaare ning sellest võib järeldada, et mängijad on külastanud enim neid parke, mis on Kuressaare ümbruses või läheduses nagu Mändjala, Kudjape ja Musumänniku. Karujärve discgolfipark on Saaremaa pikim ja enim väljakutseid pakkuv park, millest võib järeldada, et pikema mängustaažiga mängijad on suundunud mänguelamuse saamiseks just sinna mängima.

Discgolfiparkide heakord on mängijatele tähtis. Siinkohal esitab töö autor kahe uuringus osalenud mängija kommentaarid. Esimeses kommentaaris avaldab mängija kiitust Salme ja Põide discgolfiparkide haldajatele. Sellest võib järeldada, et kuigi Salme ja Põide discgolfipargid jäävad Kuressaarest autosõidu kaugusele, kutsuvad parkide heakord mängijaid meelsamini parke külastama. „Tahaks kiita Salme ja Põide radu, kus on olukord üsna hea ning kohalik diskikogukond asja kenasti püsti hoiab.“ (uuringus osaleja A).

Uuringus osaleja B viitab otseselt heakorda puudutavatele kitsaskohtadele: „Radade niitmisele võiks rohkem tähelepanu pöörata. Mängimise käigus saavad sageli rajaäärsed puud ja põõsad kahjustada, 1-1,5 m kõrguselt murtud põõsad ja külili kukkuda ähvardavad kuivanud puud rikuvad raja ilu ning jätavad spordi halba valgusesse. Parke tuleks sagedamini korrastada“. Antud kommentaarist järeldub, et hooldamata discgolfipargid ei kutsu mängijaid loodusesse aega veetma ja külastaja elamus ei ole meeldiv.

Joonisel 10 on esitatud saadud andmed selle kohta, milliseid discgolfiparke mängijad eelistavad ja milliseid kõige vähem eelistatakse.

Joonis 10. Eelistatumad ja kõige vähem eelistatud discgolfipargid mängijate vaatenurgast

Enim vastanutest eelistab Karujärve discgolfiparki, mis märgiti ära 58% (N=31) vastanute poolt ja vaid 4% ehk kaks vastajat märkisid, et Karujärve on nende poolt kõige vähem eelistatud. Vaadates töö autori poolt koostatud vastaja profiili, kus enim vastanutest on tegelenud discgolfiga 3- kuni 4-aastat ja, kelle mänguoskus on kesktasemele vastav siis võime teha järelduse, et Karujärve mängurajad pakuvad piisavat väljakutset, mis tingib antud pargi populaarsuse.

Sama järelduse saab teha alljärgneva joonise 11 andmete põhjal, kus on välja toodud vastajate põhjendused, mille poolest eelistatakse märgitud discgolfiparke. Üle poole vastajatest leidsid, et neile on oluline discgolfipargis olevate radade pikkus ja keerukus. Valikuvariant märgiti ära 77% (N=41) vastanute poolt.

Vastajate poolt teine eelistatuim discgolfipark (vaata joonis 10) on Mändjala, mille märkis ära 57% ehk 30 vastajat. Mändjala parki ei eelista 9% (N=5) vastajatest. Kudjape discgolfipark oli eelistustelt kolmas ja märgiti ära 43% (N=23) vastanute poolt. Kõige vähem eelistab Kudjape parki 21% (N=11) vastanutest.

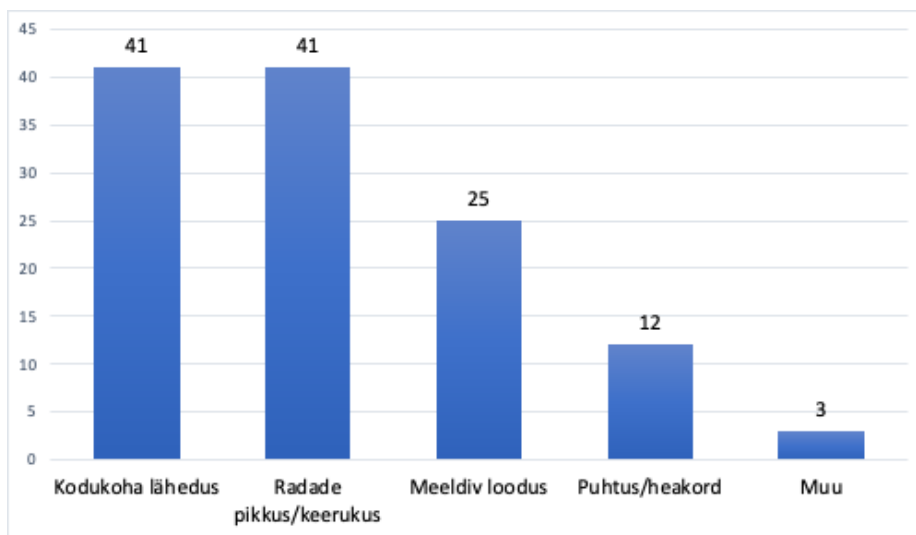
Musumänniku discgolfiparki eelistab 38% (N=20) vastanutest ja antud discgolfipargi märkis kõige vähem eelistatumaks pargiks 42% (N=22) vastajatest. Vastajate kommentaaridest tuli välja ka põhjuseid, miks antud discgolfipark, hoolimata Kuressaarele lähedasest asukohast, erilist populaarsust kogunud ei ole: „Musumännikus võiks teekate parem olla, pikemal rajal kännud,

juurikad väljas.“ (uuringus osalenu C). „Kettad kaovad Musumännikus, liiga palju võsa.“ (uuringus osalenu D).

Salme pargi märkis eelistatuimaks 32% (N=17) ja kõige vähem eelistatumaks 4% (N=2) vastanutest. Põide discgolfipargi märkis eelistatuimaks ja kõige vähem eelistatuimaks pargiks võrdväärselt 19% (N=10) vastanutest.

Lümända discgolfiparki eelistati kahe mängija poolt ja Valjala märkis eelistatuimaks vaid üks vastaja. Seevastu mõlemad pargid märgiti võrdselt mitte eelistatuimateks parkideks 30% (N=16) vastanute poolt. Abruka ja Muhu discgolfiparke ei märgitud kordagi eelistatuimateks. Küll aga kõige vähem eelistab Muhu parki 26% (N=14) vastanutest ja Abruka parki 9% (N=5) vastanutest.

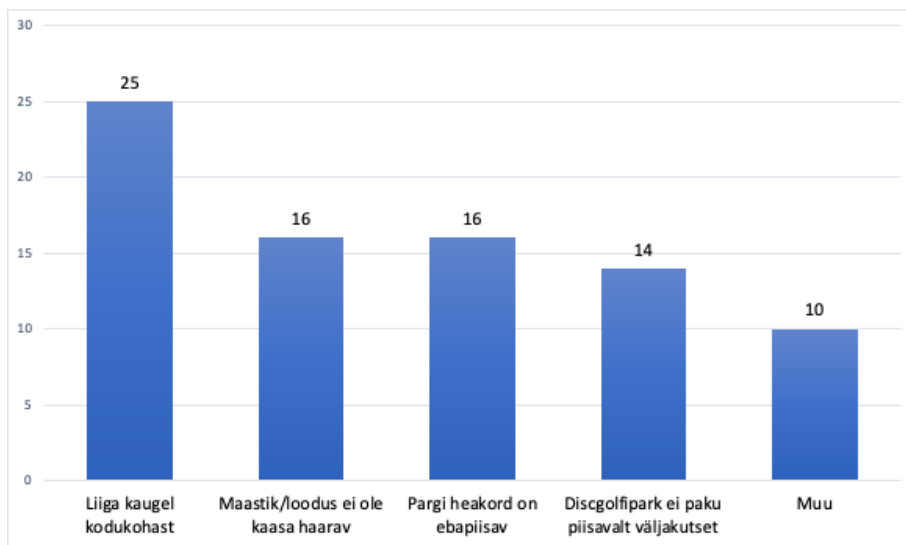
Joonisel 11 esitatud andmetest on näha mängijate poolt ära märgitud põhjused, mis ajendab neid teatud parke eelistama teistele. Nagu varasemalt juba mainitud siis võime saadud tulemuste põhjal järeldada, et Karujärve discgolfiparki eelistatakse pargis olevate radade pikkuse ja keerukuse tõttu. Samaväärselt radade pikkuse ja keerukusega märgiti 41 (77%) vastaja poolt ära, et ka discgolfipargi lähedus kodukohale on oluline.

Joonis 11. Discgolfiparkide eelistuste põhjused

Meeldiv loodus on tähtis 47% (N=25) vastanutest ja heakorda pidas oluliseks 23% (N=12) vastanutest. Vaid 6% (N=3) märkis ära, et neile on tähtis muu põhjus. Üks vastajatest ka täpsustas antud valikut: „Sõpruskond ühiselt otsustab kuhu vastaval päeval mängima suunduda.“ (uuringus osalenu E).

Joonisel 12 on esitatud andmed, miks vastajad märgitud discgolfiparke ei eelista. Vastajatest 25 (47%) märkis ära, et discgolfipark on liiga kaugel kodukohast. Joonise 11 ja 12 andmete põhjal võib järeldada, et meelsamini soovitakse mänguelamusi nautida kodukoha läheduses. Maastik/loodus ei ole kaasahaarav ning heakord on ebapiisav märgiti mõlemal juhul ära 30% (N=16) vastanute poolt ning 26% (N=14) vastanutest leidis, et discgolfipark ei paku piisavalt väljakutset.

Joonis 12. Discgolfiparkide mitte eelistamise põhjused

Kui vaadata veel joonist 12 siis 19% (N=10) vastanutest märkis ära valikuvariandi „muu“. Siinkohal toodi välja erinevaid põhjuseid, näiteks: 1) metsa all on palju toikaid püsti; 2) väga lihtne on ketas võssa ära kaotada; 3) kohati liialt märjad/mudased või liialt võssa kasvanud rajad. Esitatud kommentaarid annavad aimu mängijate rahulolematusest pargi heakorra suhtes.

Veel toodi põhjenduseks, et: 1) radade disain ei ole hea; 2) liiga pikad rajad ja kaugus korvideni; 3) rajad on halvasti kujundatud. Siinkohal on vastajad viidanud, et lisaks heakorda puudutavatele murekohtadele, tasub tähelepanu pöörata ka discgolfiparkide ja -radade disainile ning kujundusele. Saame järeldada, et halvasti kujundatud rajad ei paku mängijatele head külastaja elamust.

Vastajatel paluti hinnata erinevaid discgolfiparke puudutavaid aspekte esitatud väidete põhjal, skaalal 1 kuni 5, kus 1 on „ei ole üldse nõus“ ja 5 on „olen täiesti nõus“. Kui vastaja ei osanud vastata, paluti tal ära märkida valikuvariant „ei oska öelda“. Tabelis 4 on esitatud kogutud andmete

keskväärtused, standardhälve ja mitu mängijat vastas väitele. Töö autor analüüsib tulemusi alljärgnevalt eraldi.

Tabel 4. Vastajate nõusolek või mitte nõusolek väidetega radade olukorrast

	Keskvärtus	Standardhälve	Vastanuid
Mind häirib radadele visatud prügi	4,0	1,1	52
Tiialade kõrval võiks olla prügikastid	4,0	0,9	51
Vihm/sulavesi muudavad rajad märjaks ja raskesti läbitavaks	3,8	0,8	50
Talvel on rajad tihti liiga lumised, et mängida	3,4	0,8	48
Mind ei häiri lumi, sest see muudab mängu põnevamaks	2,8	1,0	50

Allikas: Autori arvutused

Saadud tulemustest võime järeldada, et mängijaid häirib radadele visatud prügi, mille keskväärtuseks tuli 4,0 (standardhälve 1,1) ja väitele vastas 52 mängijat. Samuti nõustuti väitega, et tiialade kõrval võiksid olla prügikastid. Saadud keskväärtus on 4,0; standardhälve 0,9 ja vastanuid 51. Esitatud kahe väite põhjal saab teha järelduse, et mängijaid häirib enim radadele visatud prügi. Siinkohal aitaks prügikastide olemasolu vähendada metsa alla visatud prügi kogust.

Rahulolematust prügimajandusega mainiti mitmel korral ära ka avatud küsimuste vastustes. Siinkohal esitab töö autor uuringus osalejate kommentaarid, mis kinnitavad mängijate rahulolematust prügiga seondult. „*Prügikastid võiksid olla radade vahel.*“ (uuringus osaleja F). „*Rohkem võiks olla prügikaste, kuna igasugust prahti on vahel visatud metsa alla.*“ (uuringus osaleja G).

Peaaegu nõustuti väitega, et vihm/sulavesi muudavad rajad märjaks ja raskesti läbitavaks (M=3,8; SD=0,8; n=50). Discgolfipargid ja rajad võivad olla kas halvasti disainitud või amortiseerunud, mille tulemusel ei jõua tekkiv vesi maapinda imbuda ning muudab parkides olevad mängurajad liiga märjaks. Hooldatud ja korras pargid tekitavad mängijates pmeeldivamat külastaja kogemust ja kutsuvad ka edaspidi mängima. „*Pargid on väga erinevalt hooldatud. Mõnes pargis, kus*

haldaja on ise ka discgolfar, on rajad väga hästi hooldatud. Kui aga pargi haldajal endal disci huvi puudub, siis on ka rajad hooldamata ja ei kutsu mängima.“ (uuringus osaleja H).

Järgnevate väidetega soovis töö autor välja selgitada mängijate seisukoha talviste mänguolude kohta. Väite osas, talvel on rajad liiga lumised, et mängida, jäädi neutraalsele arvamusel (M=3,4; SD=0,8; n=48). Peaaegu neutraalsele arvamusel jäädi väite puhul, mind ei häiri lumi, sest see muudab mängu põnevamaks (M=2,8; SD=1,0; n=50). Saadud tulemustest võib järeldada, et discgolfi mängitakse ka talvel, kuid talvised olud kohati takistavad mängimist.

Tabelis 5 on esitatud tulemused, kuidas hindasid mängijad üldist rahulolu Saaremaa discgolfiparkide heakorda. Töö autor esitas discgolfiradade inventari puudutavad väited ja palus vastajatel anda hinnang skaalal 1 kuni 5, kus 1 on „väga halb“ ja 5 on „väga hea“. Saadud tulemusi analüüsib autor alljärgnevalt.

Tabel 5. Mängijate üldine rahulolu discgolfiparkide heakorraga

	Keskväärtus	Standarhälve	Vastanuid
Korvid on terved	4,3	0,8	53
Rajad on puhtad (nt.prügist, kuivanud okstest jne)	3,4	0,7	53
Radadel on selged suunad/juhised	3,2	0,8	53
Tiialad on korras/hooldatud	2,8	0,8	53
Infotahvlid on korras/hooldatud	2,8	0,9	53

Allikas: Autori arvutused

Kõige rohkem olid vastajad rahul viskekorvide heakorraga (M=4,3; SD=0,8). Sellest võib järeldada, et viskekorvid on heas seisukorras ning otseselt parendusettepanekuid teha ei ole vaja.

Radade puhtus, näiteks prügist ja kuivanud okstest, sai keskväärtuseks 3,4 standardhälbega 0,7; mis jääb neutraalpunkti lähedale. Siinkohal võib järeldada, et keskmist hinnet toob alla juba varasemalt käsitletud prügimajandusega seotud kitsakoht ning radade üleüldine hooldatus. Siinkohal esitab töö autor kommentaari, mis ilmekalt annab aimu rahulolematusest radade heakorra osas: „Korvide ümbrus, umbes 10 m raadiuses võiks/peaks võsast puhastatud olema, sest kui enamus aega ketast otsid, siis rohkem ei taha mängida.“ (uuringus osaleja I).

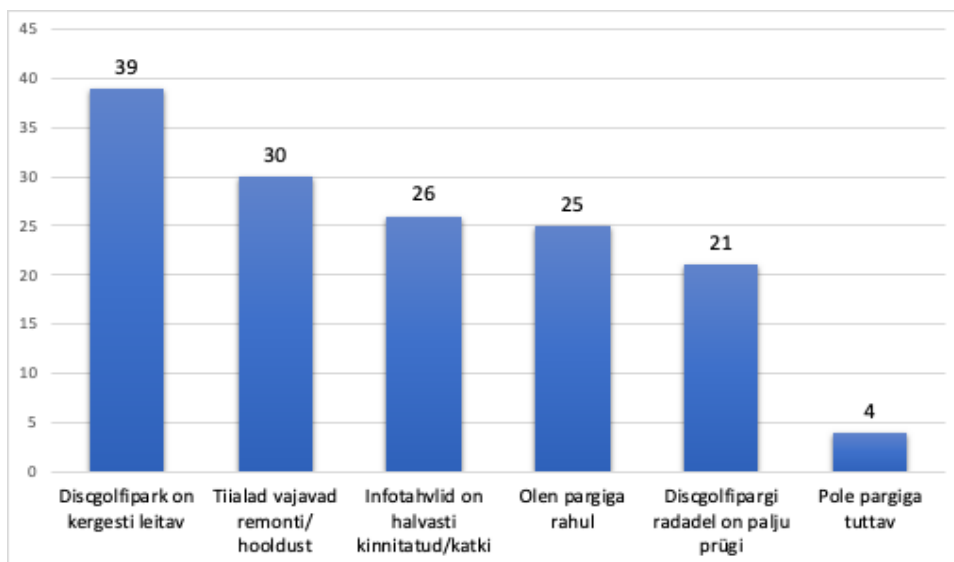
Radadel olevad suunad/juhised said keskväärtuseks 3,2; standardhälbega 0,8. Sellest järeldub, et mängu suunavaid juhiseid võiks uuendada. Seda kinnitab ka väide “infotahvlid on korras/hooldatud,“ mille keskväärtus on 2,8; mis jääb natuke alla neutraalpunkti ja standardhälve 0,9. Natuke alla keskmise jäi ka tiialade keskväärtus ehk 2,8; standardhälbega on 0,8. Siinkohal esitab töö autor vastajate kommentaarid. Esimesest kommentaarist järeldub selgelt, et rahulolematuse tekkimise üheks põhjuseks on tiialade suurus: *“Tiiala suurus, ilmselgelt 1x1 meeter on tiiala jaoks liiga väike, peab suurem olema, et saaks viskeks hoogu võtta.”* (uuringus osaleja J)

Järgnev kommentaar viitab selgelt nii tiialadega kui ka infotahvlitega seotud kitsakohtadest tingitud rahulolematusele: *“Võimaluse korral valage betoonist tiialad, puit on küll odavam lahendus, aga aeg teeb oma töö. Täpselt sama kehtib ka siltidega.”* (uuringus osaleja K).

Discgolfiparkide heakord Saaremaal on piirkonniti varieeruv. Siinkohal on võimalik uuringus kogutud andmete põhjal ära kaardistada, millised pargid vajaksid eelisjärjekorras hooldustöid. Järgnevalt on välja toodud uuringus osaleja L kommentaar, mis puudutab paari erineva discgolfipargi heakorralist olukorda: *„Parkide heakord Saaremaal on väga varieeruv, sestap on üldistusi raske teha. Salme on parim hooldatuselt ja korralduselt, Kudjape seevastu eriti käest lastud.“*

Üks kitsaskoht, mis uuringus kogutud andmetest välja tuli on hooldustöödeks vajaminevate ressursside puudus. Kuna discgolfipargid on tasuta kasutada siis paratamatult tekib kitsaskoht ressursside leidmiseks. Järgnevalt uuringus osaleja M kommentaar, mis viitab hoolduseks vajalike ressursside puudusele: *„Kuna ma tegelen ise Saaremaal disc'i parkide/radade ehituse, hoolduse ja korrashoiuga, tean ühtteist öelda. Suurim kitsaskoht on inimtööjõud ja vajaminevad finantsid.“*

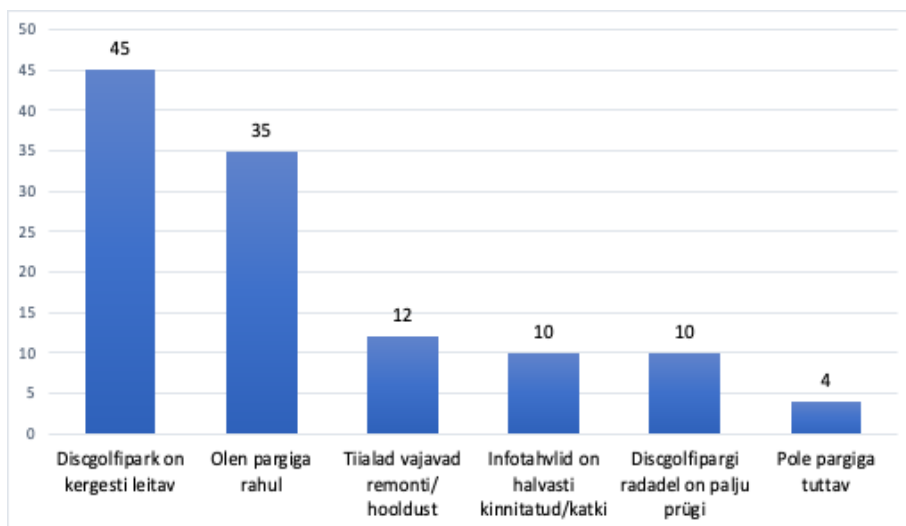
Järgnevalt analüüsib töö autor vastajate hinnanguid kümnele discgolfipargile. Saadud andmed võimaldavad meil paremini mõista iga discgolfipargi kitsaskohti eraldi ja leida üles kriitilisemad kohad heakorra osas. Selle tulemusena saab teha täpsemaid parendusettepanekuid parkide haldajatele, mis omakorda võimaldab muuta discgolfipargid atraktiivsemaks ja pakkuda paremat küllastaja elamust.

Joonis 13. Hinnang Kudjape discgolfipargile

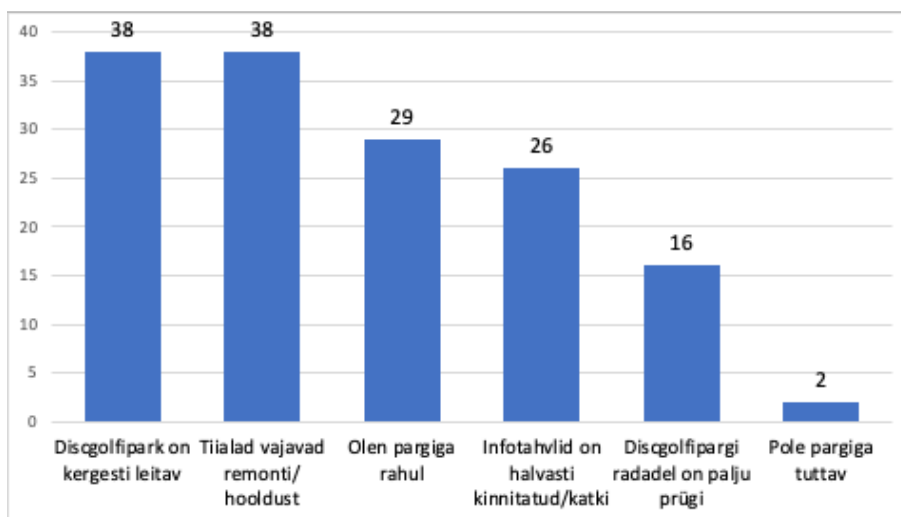
Kudjape discgolfipark (vaata joonis 13) on kergesti leitav 74% (N=39) vastanute hinnangul. Vastajatest 57% (N=30) leidis, et pargis olevad tiialad vajavad remonti ja 49% (N=26) leidis, et ka radadel olevad infotahvlid on katki. Vastanutest 47% (N=25) on Kudjape pargiga rahul. Prügi on discgolfipargis märganud 40% (N=21) vastanutest. Tulemustest või järeldada, et mängijates tekitab rahulolu pargi kergesti leitav asukoht. Siiski näitavad andmed meile, et mängijad sooviksid viibida hooldatud ja korras pargis.

Töö autor teeb siinkohal vahemärkuse, et Kudjape discgolfipargi kohta koguti andmeid 9. oktoober kuni 8. november 2022 ja 15. veebruar kuni 1. märts 2023. Kudjape discgolfipargis olevad tiialad ja infotahvlid hooldati 2023. aasta aprillis (Discgolf Saaremaal, 2023).

Joonis 14. Hinnang Musumänniku discgolfipargile

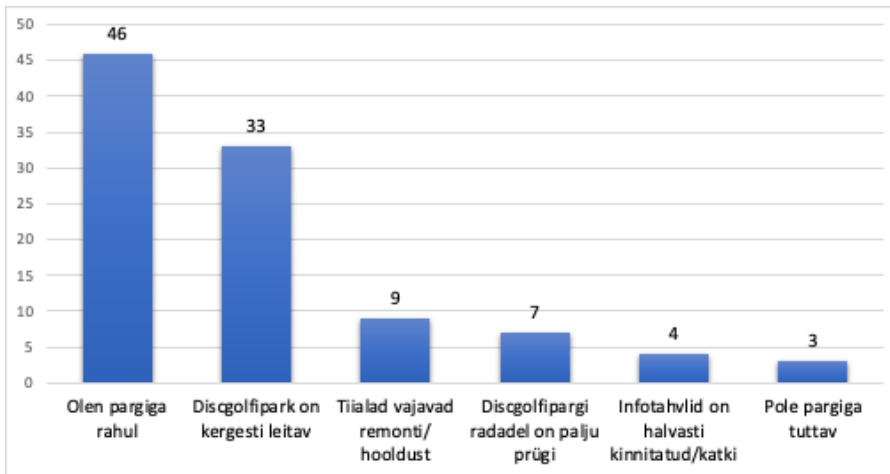
Joonisel 14 on esitatud Musumänniku discgolfipargile antud hinnang. Musumänniku asukoha märkisid kergesti leitavaks tervelt 85% (N=45) vastanutest ja 66% (N=35) on pargiga rahul. Tiialade, infotahvlite ja prügi heakorras osas jäid tulemused madalale tasemele, millest järeldub, et mängijad on Musumänniku pargiga üldiselt rahul. Nagu varasemalt juba selgus siis Musumänniku suurimaks kitsaskohaks on pigem võssa kasvanud ümbrus ja halvasti hooldatud mets.

Joonis 15. Hinnang Mändjala discgolfipargile

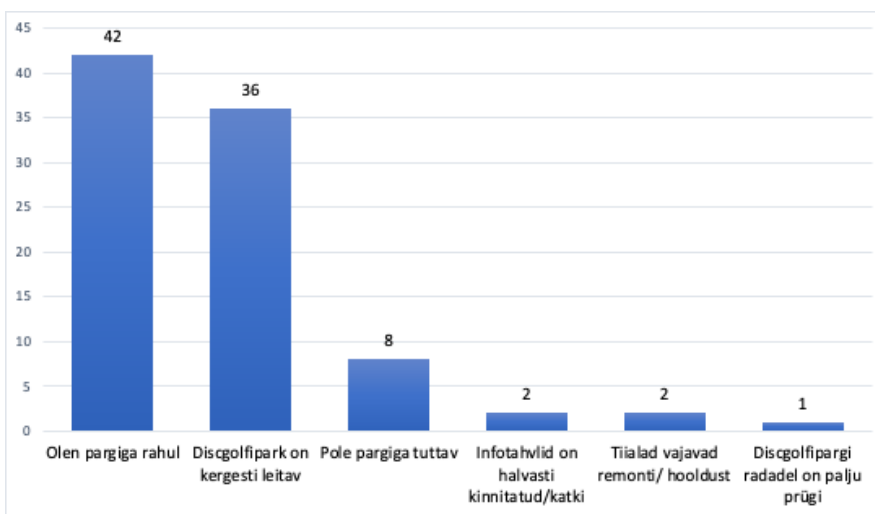
Mändjala discgolfipargi hinnang (vaata joonis 15) näitab, et suurimaks kitsaskohaks on tiialad ja infotahvlid. 72% (N=38) vastanutest leiab, et Mändjala pargis olevad tiialad on katki ja vajavad hooldust. Vastanutest 49% (N=26) leiab, et ka infotahvlid on katki ja vajaksid välja vahetamist. Seevastu 55% (N=29) leiab, et nad pargi olukorraga rahul.

Siinkohal teeb töö autor vahemärkuse, et eelnevalt esitatud andmed Mändjala pargi kohta on kogutud 9. oktoober kuni 8. november 2022 ja 15. veebruar kuni 1. märts 2023. Mändjala discgolfipargis olevad tiialad ja infotahvlid uuendati 2023. aasta aprillis (Discgolf Saaremaal, 2023).

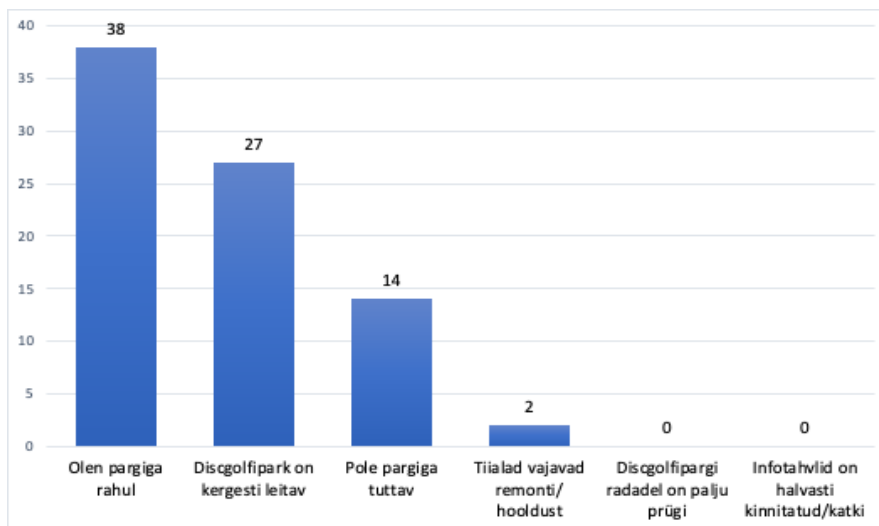
Joonis 16. Hinnang Karujärve discgolfipargile

Joonisel 16 on esitatud vastajate hinnang Karujärve discgolfipargile. Jooniselt selgub, et 87% (N=46) vastanutest on rahul Karujärve discgolfipargi heakorraga ja 62% (N=33) vastanutest leiab, et discgolfipark on kergesti leitav. Nagu ka juba varasemalt selgus siis Karujärve on mängijate poolt eelistatuid discgolfipark ning heakorra osas suurt rahulolematust ei väljendatud.

Joonis 17. Hinnang Salme discgolfipargile

Joonisel 17 on esitatud saadud hinnang Salme discgolfipargile. Siinkohal on selgelt näha, et 79% (N=42) on pargi heakorraga rahul. Ka varasemalt esitatud andmetest on välja tulnud, et Salme discgolfipark tekitab mängijates head küllastaja elamust.

Joonis 18. Hinnang Pöide discgolfipargile

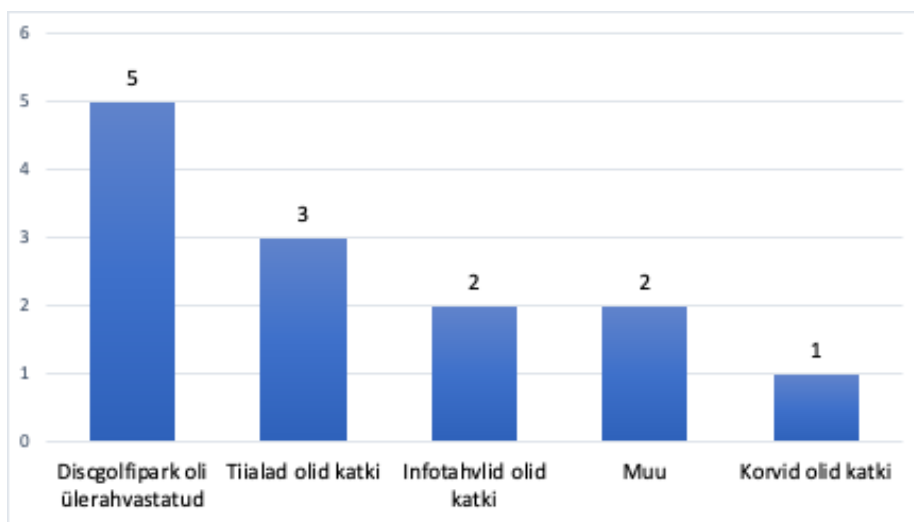
Sarnaselt Salme pargiga on mängijad rahul ka Pöide discgolfipargi heakorraga (vaata joonis 18). 72% (N=38) vastanutest märkis, et on rahul Salme discgolfipargiga. Siinkohal ei täheldanud mitte ükski mängija rahulolematust radadel leiduva prügi ega infotahvlite halva korra suhtes.

Kahjuks ei võimalda kogutud andmed teha järeldusi Lümända, Valjala, Muhu ega Abruca discgolfiparkide osas. Enim mängijatest vastas, et nad ei ole antud parkidega tuttavad ja seetõttu ei ole võimalik teha ka järeldusi.

Uuringus kogutud andmete põhjal saame teha järeldused, et enim ollakse rahul Karujärve, Salme ja Pöide parkidega ning otseseid puudujääke heakorra osas ei esine. Veel oldi rahul Mändjala, Musumänniku ja Kudjape parkidega, kuigi andmete kogumise hetkel esines antud parkide heakorra osas puudujääke, nagu näiteks tiialad ja infotahvlid on katki ning radadel on näha palju prügi.

Seoses discgolfiparkide heakorraga Saaremaal soovis töö autor välja selgitada, kas mängijatel on esinenud olukordi, kus nad on mängu pooleli jätnud või siirdunud teise parki mängu jätkamiseks. Tulemustest selgus, et vaid 10% (N=5) vastanutest on katkestanud mängu 1-2 korda ja samuti 10%

(N=5) vastanutest on katkestanud mängu isegi kolm ja enam kordi. Siiski 80% (N=43) vastanutest ei ole kogunud samaväärseid situatsioone.

Joonis 19. Miks mäng katkestati või siirduti teise parki

Joonisel 19 on välja toodud põhjused, miks mängijad on katkestanud mängu või siirdunud teise parki mängima. Kui varasemalt on välja tulnud, et Mändjala ja Karujärve discgolfipargid on eelistatuid mängijate hulgas siis antud tulemustest võib järeldada, et peamiseks põhjuseks mängu katkestamisel on palju mängijaid pargis. Populaarsemates discgolfiparkides satub sama aegselt mängima mitu mängijate gruppi, mille tulemusel tekivad järjekorrad.

Vaid 6% (N=3) märkis ära, et tiialade ebapiisav heakord on olnud mängu katkestamise põhjusteks ning infotahvlite ebapiisav heakord ja „muu“ märgiti ära mõlemal juhul kaks korda. Valikuvariandi „muu“ põhjendused vastajate poolt: „*Karujärve pargis võib ära eksida, võiks olla paremini suunatud järgmisele rajale*“. „*Kitsas rada on äärmiselt ebamugav, lisaks võsast leiab alati ka puugi*“. (Musumännik – autori kommentaar) (uuringus osalejad N ja O).

Lõpetuseks soovis töö autor teada vastajate arvamust selle kohta, kas Saaremaal võiks veel olla discgolfiparke ja miks. Üle poole vastajatest ehk 81% (N=43) oli arvamusel, et Saaremaal võiks veel discgolfiparke olla ja kõigest 19% (N=10) vastajatest oli arvamusel, et olemasolevatest parkidest piisab. Enamasti soovisid vastajad vaheldusrikkus olemasolevatele parkidele. Vastaja P esitas järgneva kommentaari: „*Eraldi rada oleks vaja Kuressaare läheduses ka väikestele lastele. Raja pikkused võiksid seal olla 15- kuni 50-meetrit. Siis saaksid ka 1- kuni 2-klassi lapsed*

eduelamuse ning tulevad meelsamini disci mängima. Ja lühemad rajad on vajalikud tegelikult ka täiskasvanutele, sest vahel ongi vaja väga lühikesi radasid harjutamiseks."

Uuringu käigus selgus üks uus kitsaskoht seoses hoolduseks vajaminevate ressursside leidmisega. Tasuta kasutuses olevate parkide hooldamiseks napib vajalikke ressursse, millele vihjas vastaja R: „*Kuna ma tegelen ise Saaremaal disci parkide ehituse, hoolduse ja korrashoiuga, tean öelda, et suurim kitsaskoht on inimtööjõud ja vajaminevad finantsid.*“

Lisaks ressursside leidmisega seotud murekohale tõi vastaja S välja, et muret tekitab loodusele tehtav kahju: „*Hoolige loodusest ja pange puudele rohkem kaitseid või laudu.*” Siinkohal suunab mängija meid mõtlema, kuidas vähendada loodusele tekitatavat kahju. Kuna looduskeskkond ja looduses viibimine on inimese heaolule tähtis siis kindlasti tasub tulevikus tähelepanu pöörata, kuidas paralleelselt hoida loodust ja pakkuda mängijatele meeldivaid külastaja elamusi looduskeskkonnas.

2.5. Järeldused ja ettepanekud

Kuigi saadud tulemuste põhjal ei ole võimalik teha üldistavaid järeldusi, jäi töö autor läbi viidud uuringuga ja saadud tulemustega rahule. Küsitluse jagamise käigus ja discgolfi parkides viibides kohtas töö autor mitmel korral samu inimesi, mis tähendab, et küsitlusele vastajad tegelevad pidevalt discgolfiga ja seetõttu vastavad küsitlusele ausalt ning asjakohaselt.

Küsitlusele vastas kokku 54 mängijat. Üks ankeet elimineeriti, kuna vastused ei olnud teemakohased. Küsitlusele vastas 40 meest ja 13 naist. Kõige enam oli vastajate hulgas 30-39 aastaseid mehi ja naisi ning enim vastajatest märkis oma elukohaks Kuressaare. Ülekaalukalt selgus, et discgolfi harrastatakse enamasti koos sõpruskonnaga, sest vastanutest 38 mängijat märkisid, et enamasti nad harrastavad discgolfi sõpruskonnaga.

Enamus vastajatest on tegelenud discgolfi mängimisega 3-4 aastat ning oma mänguoskusi hinnatakse kesktasemele vastavaks. Üldiselt käiakse discgolfi mängimas kord nädalas või isegi rohkem kui kord nädalas. Kuna töö autor viis uuringut läbi sügisel ja talvisel perioodil, oli vastajate hulgas 22 mängijat, kes harrastavad discgolfi aastaringset ja seetõttu sai töö autor informatsiooni ka talviste mänguolude kohta.

Eelistatuimad discgolfipargid on Karujärve, Mändjala, Kudjape. Vastajad märkisid ära, et neile on tähtis pargi lähedus kodukohale ning pargis olevad rajad võiksid pakkuda piisavalt väljakutset. Kõige vähem eelistati Lümända, Valjala ja Muhu discgolfiparke. Enim vastajatest leidis, et mõjuvaks faktoriks on discgolfipargi liiga kaugel asukoht kodukohast. Musumänniku discgolfiparki eelistas 20 vastajat ja ei eelistanud 22 vastajat. Sellest võib järeldada, et vaatamata heale asukohale ei paku pargis olevad rajad piisavalt väljakutseid. Vastajad tõid veel välja, et Musumänniku pargis on palju võsa, mis ei ajenda neid sinna suunduma.

Uuringust selgus, et vastajaid häirib radadele visatud prügi ja, et radade kõrval võiksid olla prügikastid. Sellest järeldub, et parema külastaja elamuse loomiseks võiks rõhku panna prügikoristusele. Samuti selgus asjaolu, et kuigi mängijaid häirib antud kitsakoht on see siiski mõistetav, kuna pargid on tasuta kasutatavad ning ressursse antud probleemi likvideerimiseks on vähe.

Vastajad olid peaaegu nõus väitega, et vihm/sulavesi muudavad rajad raskesti läbitavaks ning see omakorda vähendab võimalusi mängida. Enamjaolt keskele arvamusele jäädi talvistes ilmastikuoludes mängimise osas. Siit on võimalik järeldada, et discgolfi saaks mängida aastaringelt, kuid aastaegadest tulenevad muutused ei võimalda seda või raskendavad oluliselt võimalusi.

Vastajad olid enim rahul discgolfiparkides olevate viskekorvidega. Radade üldist puhtust hinnati keskmiseks; keskväärtusega 3,4 ning mängujuhiste, -suuniste olemasolu samuti keskmiseks; keskväärtusega 3,2. Tiialade ja infotahvlite heakorda hinnati natuke alla keskmise. Nendest tulemustest järeldub, et tiialade ja infotahvlite heakord ei ole piisav esteetilise mänguelamuse loomiseks ning siinkohal tasuks tähelepanu pöörata kitsaskohtade parendamisele.

Vastajate hinnangul on discgolfiparkide asukohad hästi leitavad. Kõige enam oldi rahul Karujärve (N=46) ja Salme (N=42) discgolfipargiga. Mändjala ja Kudjape discgolfipargi kohta leidsid vastajad, et tiialad ja infotahvlid on halvas seisukorras. Saadud andmete põhjal ei ole võimalik hinnata Lümända, Valjala, Muhu ja Abruca discgolfiparke, kuna vastajad on neid kas korra külastanud või ei ole üldse.

Uuringust selgus, et 80% (N=43) mängijatest ei ole kordagi mängu katkestanud või siirdunud teise parki mängima. Vastajatest 10% (N=5) on katkestanud mängu 1-2 korda ja samuti 10% (N=5) vastanutest on katkestanud mängu isegi kolm ja enam kordi. Peamiseks põhjuseks toodi välja, et discgolfipark oli ülerahvastatud. Kuna enim vastanutest märkis oma kodukohaks Kuressaare, võib sellest järeldada, et kodukoha lähedased pargid on populaarsed ning sõpruskonnad juhtuvad samaaegselt parke külastama.

Antud uuringu tulemustest selgus, et eelisjärjekorras oleks vaja hooldada Kudjape ja Mändjala pargis olevad tiialad ja infotahvlid. Samuti läbi viia prügikoristus, et pakkuda esteetilisemat keskkonda mängimiseks. Siinkohal toob töö autor vahemärkusena välja, et aprillis 2023 hooldati nii Kudjape kui ka Mändjala discgolfipargid. Hooldustööde käigus vahetati välja infotahvlid ja uuendati tiialad. Korrastus viidi läbi talgute vormis ja vabatahtlikud said kõik kaasa aidata.

Ettepanekuna oleks korrastada Musumänniku parki, kus vastajate hinnangul on palju võsa ning palju kände, mis omakorda segavad mängimist. Ka siin oleks võimalik teha ettepanek Saaremaa Spordikoolile, korraldada vabatahtlike päev, mille raames saaks pargis läbi viia hooldustööd. Salme, Pöide ja Karujärve discgolfiparkidega oldi enim rahul ning siinkohal töö autoril erisoovitusi ei ole.

Töö autor tegi saadud andmete põhjal järeldused, et mängijatele on tähtis ka parkide ja radade disain. Uute parkide loomisel tasub küsida mängijate arvamust, et tulevikus loodavad vabaajaveetmise võimalused oleksid meelepärased ja kergesti ligipääsetavad. Viimase tähelepanekuna toob töö autor välja, et tähtis on hoida ka looduses kasvavat taimestikku. Kui paigaldada rohkem tõkkeid ja laudu puudele ning pöösastele siis see aitab looduskeskkonnal paremini säilida.

KOKKUVÕTE

Käesoleva töö eesmärgiks oli välja selgitada Saaremaa discgolfiparkide tajutav heakord mängijate vaatenurgast ja heakorra võimalik mõju mängijate külastaja elamusele. Discgolfiparkid on Saaremaal avalikud ja nende kasutamine tasuta. Pidev parkide kasutamine toob paratamatult endaga kaasa discgolfiradade amortisatsiooni ja seetõttu seadis töö autor eesmärgi välja selgitada discgolfiparkide heakorda puudutavad kitsaskohad, et teha parendusettepanekuid parkide haldajatele. Läbi selle on võimalik luua mängijatele esteetilisem mängukeskkond ja parem külastaja elamus.

Antud töö esimeses osas analüüsis töö autor teoreetilist kirjandust, mis kätkeb endas kehalise aktiivsuse olulisust inimese tervisele, looduskeskkonna tähtsust rekreatiivsetes tegevustes, Covid-19 pandeemia mõjutusi vaba aja veetmisele ja rekreatiivsete tegevuste olulisust elamusloomes. Aina kiirenevas elutempos on kerge unustada kehalise aktiivsuse, looduskeskkonna ja meelelahutuse tähtsus. Ometi on inimeste teadlikkus liikumise tähtsusest kasvamas ning siinkohal suunas Covid-19 pandeemia levik inimesi enam loodusesse liikuma ja vaba aja veetmise viise otsima.

Kehaline aktiivsus on inimese tervise vaatenurgast tähtis. Lisaks liikumise tähtsusele on oluline ka looduskeskkond, kus viibimine aitab toetada nii füüsilist kui ka vaimset heaolu. Inimeste eelistused harjumuslike meelelahutus võimaluste osas on muutumises ning ülemaailmse pandeemia levikuga suunduti tagasi loodusesse. Seetõttu on oluline hoida meid ümbritsevat keskkonda hoolitsetuna, et toetada looduses viibimist esteetilisest vaatenurgast.

Teises osas andis töö autor ülevaate Saaremaa discgolfiparkidest ja nende haldajatest ja esitas lühiülevaate välitöödel tehtud tähelepanekutest discgolfiparkide kohta. Edasi analüüsis autor läbiviidud küsitluse tulemusi ning lõpetuseks tegi oma poolsed järeldused ja ettepanekud.

Kuigi saadud tulemuste põhjal ei saa teha kindlaid järeldusi, jäi töö autor läbi viidud uuringuga rahule ja saadud tulemuste põhjal on võimalik pöörata suuremat tähelepanu uuringus käsitletud murekohtadele. Mängijad on täheldanud uuringus käsitletud puudujääke heakorra osas. Siiski tuli uuringust välja asjaolu, et mängijad küll märkavad antud murekohti, kuid mõistavad, et suurimaks takistuseks discgolfiparkide hooldamises on ressursside puudumine.

Toetudes töös käsitletud teooriale ja läbiviidud uuringu tulemustele on oluline liikuda suunas, kus rekreatiivsed tegevused looduskeskkonnas oleksid kättesaadavad ja positiivset külastaja elamust pakkuvad. Paraku võib rohealade pidev kasutamine tekitada amortisatsiooni, mille tulemusena looduskeskkond ei ole enam atraktiivne. Esteetilise ja positiivse elamuse loomisel on just ümbritseva keskkonna väljanägemine oluline. Seetõttu on tähtis hoolitseda inimeste kasutuses olevate parkide ja rohealade eest isegi siis kui tegemist on avalike ja tasuta aladega.

SUMMARY

SATISFACTION WITH MAINTENANCE OF DISC GOLF COURSES IN SAAREMAA AND ITS POSSIBLE IMPACT ON USER EXPERIENCE

Mariliis Tiit

Key words: natural environment, recreation, disc golf, experience creation, well-being

The purpose of this thesis was to identify the disc golf players satisfaction level of Saaremaa's disc golf courses and its possible impact on user experience. Disc golf courses are free to use for users in Saaremaa. Frequent use of disc golf courses inevitably brings some maintenance issues that might affect the receivable user experiences. According to this the author of this thesis set the goal to find out maintenance concern areas in order to make some suggestions to disc golf courses operators.

In the first part of this thesis the author analyzed theoretical literature which includes the importance of physical activity, beneficial factors resulting from natural environment for human well-being, effect of the Covid-19 pandemic on leisure time and influencing factors of recreational activities. Also In today's fast paced life, it is easy to forget the importance of physical activity and therefore lifestyles are becoming more and more inactive. Urbanization has also negatively affected people's lifestyles and being in the natural environment in not so common as it used to be. However, some level of movement is unavoidable and people get some physical movement with daily chores like moving related to everyday job, household chores or recreational activities. On the other hand the awareness of health and importance of physical activity is on rise, and people are looking for opportunities to spend their time outdoors and in the natural environment. However, the most important is to find balance in order to find pleasure in physical activities and not to feel forced.

Human being is part of nature, and being in nature environment helps reduce stress. Various parks, walking trails and open green areas are open to people to offer the opportunity to promote physical

activity. The benefits of nature are physical, mental and social. Physical activities in nature improve overall well-being, as stress decreases and people are more aware of their surroundings.

However, walking trails and open parks inevitably get impacted by continuous use. In order to maintain the well-being of people as well as the well-being of nature, it is important to find resources to keep our natural environment in good shape. An untidy and polluted park does not invite anyone to spend time outside.

The second part of the thesis focuses on an overview of Saaremaa's disc golf courses, presents the results of observations made during fieldwork and analyzes the results of the survey.

Although no generalized conclusions can be drawn from the obtained results, the author is satisfied with the outcome and it provides information to pay more attention to the areas of concern discussed in the study. The players have noted some shortcomings in maintenance of disc golf courses. However, the research revealed that players have noticed the biggest shortcomings, but also understand that the biggest obstacle in the maintenance of disc golf courses is the lack of resources.

Based on the theory discussed in the study and the results of the conducted survey it is possible to see that physical activity and natural environments are important for human well-being, specially today when people have returned to nature for leisure time. Therefore, it is also important to take care of the walking trails and natural green areas in order to preserve nature on the one hand and to support physical activity in the outdoors on the other hand.

KASUTATUD ALLIKATE LOETELU

- Areng Eestis (s.a.). *Discsport*. Kättesaadav: <https://www.discsport.ee/et/discgolf/disc-golf-mis-mang-see-on/areng-eestis> (16.05.2023)
- Asan, K., Emeksiz, M. (2018). Outdoor recreation participants' motivations, experiences and vacation activity preferences. *Journal of Vacation Marketing*, 24(1), 3-15. <https://doi.org/10.1177/135676671667630>
- Buckley, R. (2011). Tourism and Environment. *International Centre for Ecotourism Research*. Griffith University. DOI: 1543-5938/11/1121-0397\$20.00
- Covid-19 and outdoor recreation – Lessons learned? Introduction to the special issue on „Outdoor recreation and Covid-19: Its effects on people, park and landscapes“. (2023). *Journal of Outdoor Recreation and Tourism*. <https://doi.org/10.1016/j.jort.2022.100583>
- Discgolf Saaremaal (s.a.). *Facebook avalik grupp*. Kättesaadav: <https://www.facebook.com/groups/968456459941166> (16.05.2023)
- Eesti võõrsõnade leksikon (s.a.). *Eesti Keele Instituut*. Kättesaadav: <https://www.eki.ee/dict/vsl/index.cgi?Q=rekreatsioon&F=M&C06=en> (16.05.2023)
- Fagerholm, N., Eilola, S., Arki, V. (2021). Outdoor recreation and nature's contribution to well-being in a pandemic situation – Case Turku, Finland. *Urban Forestry & Urban Greening*. <https://doi.org/10.1016/j.ufug.2021.127257>
- Hartig, T., Mitchell, R., Vries, S., Frumkin, H. (2014). Nature and Health. *Annual Review of Public Health*. 35(1), 207-228.
- Heckert, M., Bristowe, A. (2021). Parks and the Pandemic: A Scoping Review of Research on Green Infrastructure Use and Health Outcomes during COVID-19. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. <https://doi.org/10.3390/ijerph182413096>
- Heinonen, Koivu, Kuhalampi, Leisti, Martikainen, Matikainen, Nikula, Oikarinen, Ottavaisnen-Nurkkala, Suni, Virtanen, Väisänen. (2017). Tässä mä olen: Tuloksia Mun Juttu. *Lappeenrannan teknillinen yliopisto LUT Scientific and Expertise Publications*, 49-53.
- Hurd, A. R., Anderson, D. M., Mainieri, T. L. (2021). Kraus' Recreation and Leisure in Modern Society. *Jones & Bartlett Learning*.
- Kaplan, R., & Kaplan, S. (1989). *The Experience of Nature: A Psychological Perspective*. Cambridge University Press.

- Keniger, L. E., Gaston, K. L., Irvine, K. N., Fuller, R. A. (2013). What are the Benefits of Interacting with Nature? *Environmental Research and Public Health*. 913-935.
- Kristin Tattar on maailmameister. *Eesti discgolfi liit*. Kättesaadav: <https://discgolfiliiit.ee/kristin-tattar-on-maailmameister/> (03.05.2023)
- Korpela, K., Borodulin, M., Neuvonen, M., Paronen, O., Tyrväinen, L. (2014). Analyzing the mediators between nature-based outdoor recreation and emotional well-being. *Journal of Environment Psychology*. 37, 1-7. <http://dx.doi.org/10.1016/j.jenvp.2013.11.003>
- Kudjape discgolfi park. *Eesti Spordiregister*. Kättesaadav: https://www.spordiregister.ee/et/ehitis/5282/kudjape_discgolfi_park, 7.02.2023
- Kuussaare Musumänniku discgolfi park. *Eesti Spordiregister*. Kättesaadav: https://www.spordiregister.ee/et/ehitis/1183/kuussaare_musumanniku_discgolfi_park, 7.02.2023
- Menickelli, J., & Pickens, R. (2016). *Definitive Guide to Disc Golf*. Triumph Books.
Kättesaadav: https://books.google.ee/books?hl=en&lr=&id=vuPTCwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PT4&dq=Definitive+Guide+to+Disc+Golf&ots=7OW0NjflKs&sig=GDv30ss6d86Bt1trTgEf0hHaCBo&redir_esc=y#v=onepage&q=Definitive%20Guide%20to%20Disc%20Golf&f=false
- Muhu Tennisekeskuse discgolfi park, *Eesti Spordiregister*. Kättesaadav: https://www.spordiregister.ee/et/ehitis/4966/muhu_tennisekeskuse_discgolfi_park, 7.02.2023
- Oja, L. (2008). Kehaline aktiivsus ja enesehinnanguline tervis. *Eesti Arst*. <https://doi.org/10.15157/ea.v0i0.10448> (14.02.2023)
- PDGA discgolfigipargi disaini soovitusel. (2014). *Professional Disc Golf Association*.
Kättesaadav: <https://www.pdga.com/files/PDGA%20Course%20Design%20Guides%20March%202014.pdf> (21.02.2023)
- Physical activity. *World Health Organization*. Kättesaadav: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/physical-activity> (23.02.2023)
- Pine, J. B., Gilmore, J.H. (1998). Welcome to the Experience Economy. *Harvard Business Review*. <https://enlillebid.dk/mmd/wp-content/uploads/2012/03/Welcome-to-the-Experience-Economy-Pine-and-Gilmore.pdf>
- Pöide terviserada. *Terviserajad.ee*. <https://terviserajad.ee/rajad/poide-terviserada/> (7.02.2023)
- Reeglid. Koodeks. Etikett. *Eesti Discgolfi Liit*. <https://discgolfiliiit.ee/mis-on-discgolf/> (7.02.2023)
- Russell, R., Guerry, A. D., Balvanera, P., Gould, R. K., Basurto, X., Chan, K.M.A., Klain, S., Levine, J., Tam, J. (2013). Humans and Nature: How Knowing and Experiencing Nature Affect Well-Being. *Annual Reviews* 38, 473-502.

- Salme discgolfi park. *Puhka Eestis*. Kättesaadav: <https://www.puhkaeestis.ee/et/salme-discgolfi-park> (7.02.2023)
- Tartes, U. (2009). Liikumine ja loodus. *Liikumine, tervis ja heaolu*. Eesti-Soome ühisseminar, Tartu ülikooli aula, 15.05.2009, Tartu ülikooli kehakultuuriteaduskond, 40-41.
- Trendafilova, S. A. (2011). Sport Subcultures and Their Potential for Addressing Environmental Problems: The Illustrative Case of Disc Golf. *LARNet The Cyber Journal of Applied Leisure and Recreation Research*. 13(1)
- Trendafilova, S. A., Waller, S. N. (2011). Assessing the Ecological Impact Due to Disc Golf. *International Journal of Sport Management, Recreation & Tourism*. University of Tennessee. DOI: 10.5199/ijsmart-1791-874X-8c
- Valjala discgolfi park. *Eesti Spordiregister*. Kättesaadav: https://www.spordiregister.ee/et/ehitis/3864/valjala_discgolfi_park (7.02.2023)
- Vuori, I. (2009). Terviseliikumise mõiste areng ja selle tähtsus. *Liikumine, tervis ja heaolu*. Eesti-Soome ühisseminar, Tartu ülikooli aula, 15.05.2009, Tartu ülikooli kehakultuuriteaduskond, 5-21.
- Võhma, K.L. (2021). Kettagolfi huvilised on oodatud nüüd ka Lümandas. *Saarte hääl*. Kättesaadav: <https://saartehaal.postimees.ee/7283007/kettagolfi-huvilised-on-oodatud-nuud-ka-lumandas> (7.02.2023)
- Yli-Viikari, A., & Lilja, T. (2016). Se metsä on täynnä kyöneleitäni. Luonnon hyvinvointimerkityksiä jäljittämässä. *Alue Ja Ympäristö*, 45(1), 68–79.

LISAD

Lisa 1. Uuringu läbiviimiseks koostatud küsitlusankeet

Lugupeetud vastaja!

Olen Tallinna Tehnikaülikooli ettevõtlus ja elamusmajanduse III kursuse tudeng Mariliis ja seoses oma lõputööga „Saaremaa discgolfiparkide heakord“ viin läbi küsitlust antud teemal. Töö eesmärgiks on välja selgitada discgolfiparkide heakorda puudutavad kitsaskohad, mida võiks parandada.

Antud küsitluses käsitletakse termineid "discgolfipark" ja "discgolfirada" järgnevalt:

discgolfipark - kogu park koos radadega

discgolfirajad - pargis olevad rajad

Oleksin väga tänulik, kui leiaksite 10-15 minutit aega, et neile küsimustele vastata.

Vastamine on vabatahtlik ning tagatud on vastajate anonüümsus. Ankeedile on juurdepääs vaid uuringut teostaval isikul.

Täna Teid aja ja panuse eest!

Lugupidamisega,

Mariliis Tiit

Uuringu läbiviija

Taltech Kuressaare kolledž

matiit@ttu.ee

Google Forms

Typeform

1. Kaua olete tegelenud discgolffi mängimisega?
  - a) Alla ühe aasta
  - b) 1-2 aastat
  - c) 3-4 aastat
  - d) Viis ja enam aastat

2. Kuidas määratlete oma taset discgolfi mängijana?
- a) Algaja
- b) Kesktase
- c) Edasijõudnud
3. Kui tihti käite discgolfi mängimas?
- a) Rohkem kui kord nädalas
- b) Kord nädalas
- c) 1-2 korda kuus
- d) Harvemini kui kord kuus
4. Kellega koos kõige sagedamini harrastate discgolfi mängimist? (Kui valite "Muu", palun täpsustage oma valikut antud punktiiril)
- a) Sõpruskonnaga
- b) Kaaslasega
- c) Perega (nt. Terve perega; ainult lastega)
- d) Üksinda
- e) Muu, ...
5. Mis aastaegadel enamasti harrastate discgolfi mängimist? (Valige kõik sobilikud aastaajad)
- a) Kevad
- b) Suvi
- c) Sügis
- d) Talv

6. Alljärgnevalt palun andke üldine hinnang, kui võrd olete nõus esitatud väidetega. Palun andke hinnang igale väitele.

	1) Ei ole üldse nõus	2) Ei ole nõus	3) Nii ja naa	4) Nõus	5) Täiesti nõus	6) Ei oska öelda
a) Talvel on rajad tihti liiga lumised, et mängida	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Mind ei häiri lumi, sest see muudab mängu põnevamaks	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) Vihm/sulavesi muudavad rajad märjaks ja raskesti läbitavaks	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d) Mind häirib radadele visatud prügi	☐	☐	☐	☐	☐	☐
e) Tiialade kõrval võiks olla prügikastid	☐	☐	☐	☐	☐	☐

7. Millistes Saaremaa discgolfiparkides olete mängimas käinud? Palun märkige kõik pargid, kus olete mängimas käinud.

- a) Kudjape discgolfipark
- b) Musumänniku discgolfipark
- c) Mändjala discgolfipark
- d) Karujärve discgolfipark
- e) Lümända discgolfipark
- f) Salme discgolfipark
- g) Valjala discgolfipark
- h) Pöide discgolfipark
- i) Muhu discgolfipark
- j) Abruca discgolfipark

8. Kuivõrd rahul olete üldiselt Saaremaa discgolfiparkide heakorraga? (Palun hinnake üldist parkide heakorda esitatud näidete põhjal skaalal 1. väga halb – 5. väga hea)

	1. Väga halb	2. Halb	3. Rahuldav	4. Hea	5. Väga hea
a) Rajad on puhtad (nt.prügist, kuivanud okstest jne)	☐	☐	☐	☐	☐
b) Tiialad on korras/hooldatud	☐	☐	☐	☐	☐
c) Korvid on terved	☐	☐	☐	☐	☐
d) Infotahvlid on korras/hooldatud	☐	☐	☐	☐	☐
e) Radadel on selged suunad/juhised	☐	☐	☐	☐	☐

9. Kui soovite eelnenud näidetele midagi lisada või täpsustada palun kirjutage oma vastus punktiirile?

.....
 .....

10. Millistes Saaremaa discgolfiparkides enamasti mängimas käite? (Märkige ära kolm eelistatumat discgolfiparki)

- a) Kudjape discgolfipark
- b) Musumänniku discgolfipark
- c) Mändjala discgolfipark
- d) Karujärve discgolfipark
- e) Lümända discgolfipark
- f) Salme discgolfipark
- g) Valjala discgolfipark
- h) Pöide discgolfipark

- i) Muhu discgolfipark
- j) Abruca discgolfipark

11. Mille alusel eelistate eelnevalt valitud discgolfiparke? (Märkige ära kuni kolm peamist eelistust, kui valite „Muu“, siis palun täpsustage)

- a) Kodukoha lähedus
- b) Meeldiv/kaasa haarav loodus
- c) Discgolfipargi/radade puhtus/heakord
- d) Discgolfiade üldine pikkus/keerukus on väljakutsuv
- e) Muu, ...

12. Milliseid Saaremaa discgolfiparke kõige vähem eelistate? Märkige ära kolm discgolfiparki, mida kõige vähem eelistate/külastate.

- a) Kudjape discgolfipark
- b) Musumänniku discgolfipark
- c) Mändjala discgolfipark
- d) Karujärve discgolfipark
- e) Lümända discgolfipark
- f) Salme discgolfipark
- g) Valjala discgolfipark
- h) Pöide discgolfipark
- i) Muhu discgolfipark
- j) Abruca discgolfipark

13. Mille tõttu Te eelnevalt märgitud discgolfiparke ei eelista? Palun märkige kuni kolm peamist põhjust, kui valite „Muu“ siis palun täpsustage.

- a) Liiga kaugel kodukohast
- b) Maastik/loodus ei ole kaasa haarav
- c) Discgolfipargi/radade heakord on ebapiisav
- d) Discgolfipark/rajad ei paku piisavalt väljakutset
- e) Muu, ...

14. Alljärgnevalt andke hinnang igale Saaremaa discgolfipargile eraldi, esitatud väidete põhjal. Märkige igal real ära kõik väited, millega nõustute.

	1) Discgolfipark on kergesti leitav	2) Infotahvlid on halvasti kinnitatud/katki	3) Discgolfipargi radadel on palju prügi	4) Tiaalad vajavad remonti/hooldust	5) Olen pargiga rahul	6) Pole pargiga tuttav
a) Kudjape	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Musumänniku	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) Mändjala	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d) Karujärve	☐	☐	☐	☐	☐	☐
e) Lümända	☐	☐	☐	☐	☐	☐

f) Salme	☐	☐	☐	☐	☐	☐
g) Valjala	☐	☐	☐	☐	☐	☐
h) Pöide	☐	☐	☐	☐	☐	☐
i) Muhu	☐	☐	☐	☐	☐	☐
j) Abruka	☐	☐	☐	☐	☐	☐

15. Mitu korda olete discgolfipargi ebapiisava heakorra tõttu katkestanud mängu või siirdunud teise parki mängima?

- a) Mitte kunagi
 b) 1-2 korda
 c) Kolm ja enam kordi

16. Kui olete katkestanud mängu või siirdunud teise parki mängima siis palun täpsustage, mille tõttu olete sellise valiku teinud? Kui valite „Muu“, palun kirjutage põhjus punktiirile.

- a) Discgolfipark oli hooldamata
 b) Discgolfipark oli ülerahvastatud
 c) Tiialad olid katki
 d) Korvid olid katki
 e) Infotahvlid olid katki
 f) Muu, ...

17. Kas Saaremaal võiks olla veel discgolfiparke?

- 0) Ei 1) Jah

18. Kui vastasite eelnevale küsimusele "Jah", palun täpsustage, mille tõttu Te nii arvate? Märkige kõik sobivad vastusevariandid. Kui valite "Muu", palun lühidalt täpsustada.

- a) Olemasolevad pargid on pidevalt ülerahvastatud
 b) Sooviksin parki, mis oleks keerulisemate radadega
 c) Sooviksin parki, mis oleks kergemate radadega
 d) Muu, ...

19. Kas Teil on soovitusi, millele võiks veel tähelepanu pöörata discgolfiparkide heakorras osas? (Märkige kuni kolm enda jaoks kõige olulisemat tähelepanekut)

.....
.....
.....

20. Teie vanus täisaastates:

.....

21. Teie sugu:

- 0) Mees 1) Naine

22. Teie elukoht (linn/asula):

.....

Täna Teid vastuste, abi ja teie aja eest! Meeldivaid discgolfi elamusi tulevikuks :)

Lisa 2. Lihtlitsents

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks¹

Mina, Mariliis Tiit

1. Annan Tallinna Tehnikaülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose

Saaremaa discgolfiparkide tajutav heakord ja selle võimalik mõju külastaja elamusele,

(lõputöö pealkiri)

mille juhendaja on Jana Raadik-Cottrell,

(juhendaja nimi)

1.1 reprodutseerimiseks lõputöö säilitamise ja elektroonse avaldamise eesmärgil, sh Tallinna Tehnikaülikooli raamatukogu digikogusse lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

1.2 üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tallinna Tehnikaülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas Tallinna Tehnikaülikooli raamatukogu digikogu kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

2. Olen teadlik, et käesoleva lihtlitsentsi punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

3. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest ning muudest õigusaktidest tulenevaid õigusi.

18.05.2023 (kuupäev)

---

¹ Lihtlitsents ei kehti juurdepääsupiirangu kehtivuse ajal vastavalt üliõpilase taotlusele lõputööle juurdepääsupiirangu kehtestamiseks, mis on allkirjastatud teaduskonna dekaani poolt, välja arvatud ülikooli õigus lõputööd reprodutseerida üksnes säilitamise eesmärgil. Kui lõputöö on loonud kaks või enam isikut oma ühise loomingulise tegevusega ning lõputöö kaas- või ühisautor(id) ei ole andnud lõputööd kaitsvale üliõpilasele kindlaksmääratud tähtajaks nõusolekut lõputöö reprodutseerimiseks ja avalikustamiseks vastavalt lihtlitsentsi punktidele 1.1. jq 1.2, siis lihtlitsents nimetatud tähtaja jooksul ei kehti.